ANT

Haftalık Dergi • 30 Aralık 1969 • Sayı 157 • 125 Kuruş

ANT'ın üç mücadele yılının özeleştirisi

KOL GEZEN ZORBALIĞA KARŞI

SİLAHLANMAK SUÇ MUDUR?

HAFTANIN NOTLARI

21 aralık

"Halka açık,, oyunu!

■ Türkiye Maden İşçi Sendikaları Federasyonu ile bu federasyona bağlı sendikalar ortak bir bildiri yayınlayarak tezgahlanmakta olan yeni bir «halka açık şirket» oyununa karşı çıkmışlardır. Etibank'a bağlı «Maden İşletme, zenginleştirme ve izabe tesislerinin halka açık şirketlere devredileceği» yolundaki haberler üzerine yayınlanan bildiride, bu tesislerin değerinin öne sürüldüğü gibi 800 milyon olmayıp, 4 milyar lira civarında olduğu ve her yıl ortalama 202 milyon lira kâr sağladıkları belirtilmektedir. Bildiride, «bu tesislerin halka açık şirketler haline getirileceği iddiası, oynanmak istenen oyunu kamuoyundan gizlemek için bir paravanadan öteye geçmeyecektir. Çünkü hisse senetleri, bugüne kadar birçok örneğinde görüldüğü gibi, halkın değil sermaye çevrelerinin eline geçecektir. Günlük ihtiyacını dahi karşılayamayan halkımızın büyük çoğunluğunu teşkil eden dar ve sabit gelirli kitlelerin hisse senedi alabilmesine imkan olmadığı ortadadır.» denilmektedir.

Polis işgali

■ Gamak Elektrik Motorları Fabrikası işvereni «hammadde yokluğu»nu ileri sürerek 200 işçiyi işten çıkarmış ve fabrikaya polis çağırarak ihbar yapılmadan işlerine son verilen işçilerin direnişini önlemek istemiştir. İşçilerin Maden İş Sendikası'na başvurmaları üzerine, sendika yetkilileri bir açıklama yaparak «işveren işyerine sendikanın girmesini istemiyor. Bunun için hammadde yokluğunu ileri sürmek suretiyle 200 işçiyi çıkaracağını bildirmiş ve 120 işçinin iş aktini feshetmiştir. Geri kalan işçilere de 4 Ocak tarihine kadar ücretli izin vermiştir.» demişlerdir.

22 aralık

Arap Zirvesi'nde Fiyasko!

Rabat'ta düzenlenen Beşinci Arap Zirve Konferansı, beş ülkenin «ihtilalci» liderlerinin konferanstan çekilmeleri üzerine fiyaskoyla sonuçlanmıştır. «İsrail'in işgal ettiği toprakların kurtarılması için girişilen çabaların artırılması ve planlanması» ile «Araplar arasındaki birliğin ve beraberliğin korunması» genel amaçları ile düzenlenen konferansa katılan 14 ülkeden dokuzu, başlangıçta «Ortadoğu'da gerçek anlamda» bir savaş hazırlığı planı getirmişlerdir. Ancak Nasır'ın «topyekun savaş» planının reddedilmesi, Mısır'dan başka Libya, Sudan, Irak ve Yemen'in de toplantıdan çekilmelerine yolaçmıştır. Nasır, Konferansı terkederken «savaşı tek başına devam ettireceğini.» açıklamıştır.

AP icraatı!

■ Bütçe Karma Komisyonu'nda Devlet Planlama Teşkilatı bütçesi görüşülürken, Planlama'nın raporunda «toprak işleyenin, su kullananın olursa verim artar» görüşüne yer verildiği *belirtilmiş ve hükümetin* de bu görüşte olup olmadığı Devlet Bakanı Refet Sezgin'den sorulmuştur. Sezgin, Demirel hükümetinin bakanı olmasına yaraşır şekilde, bu görüşe katılmadıklarını ifade etmiştir. Öte yandan, genel görüşme *açılması isteğiyle* Meclis'e verilen «Yabancı Sermaye» konusundaki bir önergede de özellikle «dış ödemelerdeki aşikar güçlükler, montaj sanayiinin gittikçe ağırlaşan yükü, kâr transferleri, kısıtlanan kredi imkanları, kısacası büyüyen ticaret açığı ve kaynak açığı sebebiyle» başgösteren ekonomik çöküntünün iktidarı yabancı sermaye yatırımlarının artırılmasına teşvik ettiği belirtilmektedir.

23 aralık

G. Vietnam'da işbirliği!

■ Güney Vietnam Hükümeti'ne yakın çevreler, bu ülkede Amerikalıların Avrupa'ya adam kaçıran bir şebeke kurduklarını belirtmişlerdir. Bazı yüksek rütbeli Amerikan subaylarının ve Güney Vietnam devlet memurlarının katıldığı şebeke, büyük bir ücret karşılığında buradaki kukla yönetimden ve Amerikan emperyalizminden adam kaçırmaktadır. Kaçırma işlemini Amerikalılarla Güney Vietnam devlet memurlarının birlikte düzenlemesi, ülkedeki kokuşmuş rejimin içyüzünü göstermesi bakımından ilginçtir.

Demirel'in hayali!

■ Sanayi Bakanlığı'nın «ortak sorunları» görüşmek üzere sanayicilerle düzenlediği toplantıda konuşan Demirel, öteden beri gerçekleştirmeye çalıştığı «özel sektör devleti» uğruna sanayicilere göz kırpmış ve «yapılagelen ideolojik münakaşaların Türk halkına zarar verecek duruma getirilmemesinin sanayicilerin elinde olduğunu» söylemiştir. «Teröre kaçmayacak yeni tedbirler» getirileceğini de söyleyen Demirel, bu sözleriyle aynı zamanda iktidarına yeni zam ve vergilerle ideolojik baskıları ağırlaştırarak devam edeceğini de ifade etmiş olmaktadır.

Korkmazgil beraat etti

■ Forum Dergisi sahibi ve önetmeni Hasan Hüseyin Korkmazgil, Ocak 1967'den beri yargılanmakta olduğu «Kızılırmak» davasından beraat etmiştir. Bilindiği gibi, Şair Hasan Hüseyin, «Kızılırmak» adlı eserinde 142. maddeye göre suç görülerek, Ocak 1967'de tutuklanmıştı. İkinci bilirkişi kurulunun oybirliğiyle, üçüncü bilirkişi kurulunun ise oy çokluğuyla eserde suç bulunmadığını bildirmesine rağmen, Ankara Üçüncü Ağır Ceza Mahkemesi aleyhte karar vererek, Hasan Hüseyin'i üç yıl ağır hapse ve sürgün cezasına mahkum etmişti. Yargıtay Birinci Ceza Dairesi, mahkumiyet kararını esastan bozdu. Dosya yeniden Üçüncü Ağır Ceza Mahkemesine döndü. 16 Aralık 1969 Salı günü yapılan duruşmada ise mahkeme, Yargıtay'ın bozma kararına uyarak, oy çokluğuyla, Hasan Hüseyin'in beraatine karar vermiştir.

24 aralık

İmha Planı!

■ İktidar tarafından devrimci kişilere ve kuruluşlara karşı sistemli bir şekilde yürütülen *imha planı cümlesinden* olarak on aşırı sağcı derneğin yanısıra altı solcu kuruluşun da kapatılması çareleri arandığı ifade edilmektedir. Siyasi polis, belirtildiğine göre, henüz «belge edinme» safhasındadır ve bu kuruluşların *kapatılması* için büyük çaba harcamakta, yöneticileri, yayın organları, yan kuruluşları gibi konuları incelemekte, hiç olmazsa bunların «siyasetle uğraştıklarına» dair delil elde etmeye çabalamaktadır. Ayrıca, 51 dernek ve birlik hakkında da dosya hazırlanmakta olduğu, ilk altı kuruluş kapatıldıktan sonra sıranın bunlara geleceği de belirtilmektedir. Öte yandan iktidar yanlısı olmayan dernekleri ortadan kaldırmak amacıyla, Cemiyetler Kanunu'nun değiştirilmesi için çalışmalar da yapılmaktadır.

Poyraz yargılanacak

■ İşbirlikçi İstanbul Valisi Vefa Poyraz hakkında «Kanlı Pazar» olaylarında «görevini ihmal ettiği, kötüye kullandığı ve gereken tedbirleri almadığı» için Danıştay'da dava açılmıştır.

Vefa POYRAZ

Dava dosyası Danıştay'ca İçişleri Bakanlığına da iletilmiştir. Ancak, İçişleri Bakanlığı Poyraz'ı görevinden almamakta direnmekte ve hâlâ görevini kötüye kullandığı hakkında ciddi iddialarla hakkında dava açılan bir şahsın Türkiye'nin en büyük şehrini yönetmesini uygun görmektedir Poyraz, aynı zamanda İstanbul'da öğrenci yurtlarında mahkeme kararları uyarınca «arama» değil, «polis baskını» ve zorbalık yapılmasının da sorumlusu olup, baskınlardan sonra verdiği *demeçte*, suçluların telaşı ile bunların «baskın değil arama» olduğunu ileri sürmüş ve «aramalara» devam edileceğini açıklamıştır.

Barış Gönüllüleri!

■ Bonn'da yayınlanan bir dergide General Stad Anzeiger imzasıyla çıkan bir makalede, Türkiye'deki barış gönüllülerinin «Amerika'da, casusluk yapmak üzere eğitildikleri» belirtilmekte ve «sözde barış gönüllülerinin çalışmaları artık iflas etmiştir. Türkiye'deki aydın çevreler bunların amaçlarını anlamışlardır,» denilmektedir.

Köylüler hazine arazisini işgal edecek!

1950 yılına kadar halkın kullandığı Cincıkırı ve Şahmelik meralarının iki ağa ailesi tarafından *sürülmesi, ekilip* biçilmesi üzerine, topraksız köylüler Hayrabolu'da bir yürüyüş düzenlemişlerdir. Şiddetli soğuk ve yağmur altında yapılan, yüzlerce köylünün katıldığı yürüyüşten sonra, hazine topraklarının nüfuzlu kişilerden kurtarılarak topraksız köylüye dağıtılması yolundaki istekleri ilgililere duyurmak üzere bir de komite kurulmuştur. Köylüler, istekleri ilgililerce dikkate alınmadığı takdirde, hazine arazisini işgal edeceklerini ve Trakya'da yeni bir «Esece Çiftliği» olayının doğacağını belirtmişlerdir. Meraları elinde bulunduran Ciroğlu ve Korkmaz ailelerinin hayvanlarını otlatmak isteyen köylülere engel olduğu ve bazı hayvanların vurularak öldürüldüğü de ifade edilmektedir.

25 aralık

Sovyet Bildirisi

Sovyetler Birliği'ndeki bütün gazetelerde yer alan Komünist Partisi Bildirisi'nde Amerika ve Batı Almanya'nın saldırgan tutumları şiddetle yerilmekte ve bu ülkelerin 1970'de de Sovyetler Birliği'nin başlıca düşmanı olarak kalacağı ifade edilmektedir. Sovyetler'in yakın gelecekteki dış politikasını açıklaması yönünden önem taşıyan bildiride, kapitalist dünya ile iyi ilişkiler kurmak hedefinin sosyalizmden sapma sayılmayacağı, bu hedefin sadece sosyalizmin daha rahat ve kolay yerleştirilmesi ve geliştirilmesi için seçildiği belirtilmektedir. Ayrıca, barış içinde birlikte yaşama politikasının silahlı kurtuluş hareketlerini kapsamadığı ve «ezilen ulusların bu durumdan kurtulmak için her yolu kullanmalarının kutsal hakları olduğu» yolundaki görüşler de bildiride yer almaktadır.

Beraat etti'er

Ankara Üçüncü Ağır Ceza Mahkemesi'nde, 142. maddeden açılan üç dava birden beraatla sonuçlanmıştır. Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde verdiği «Türkiye'de karşı devrim» konulu konferansında «komünizm propagandası» görülmeyen Mihri Belli beraat etmiştir. Ayrıca «Proleter İhtilali ve Dönek Kautsky» adlı eserin çevirmeni Arif Gelen ile «Devrimde Devrim» adlı kitabın yayıncısı Remzi İnanç da, 142. maddeden beraat ettirilmişlerdir. Beraat eden üç sanığın da savunmalarını Halit Çelenk yapmıştır.

26 aralık

AP'de iç mücadele

AP içindeki «Dosyalı Muhalefet»in sözcüsü Etem Kılıçoğlu'nun yolsuzluk iddialarıyla ilgili olarak, AP Grup Başkan vekilleri tarafından verilen önerge, AP Meclis Grupu'nu karıştırmış, Kılıçoğlu bu önerge üzerine grup başkan vekillerinin görüşme önergesi vermeye yetkili olmadığını» söylemiştir. Bu tartışmalı oturumda Demirel dört defa konuşmak zorunda kalmış, bu arada Kadri Erdoğan, Başbakan Demirel'e, «AP'yi yıkıyorsunuz» diye bağırmıştır. Sonuçta, başkan vekillerinin verdiği önergenin görüşülmesi tamamlanmış ve Kılıçoğlu'nun önergesinin pazar günü görüşülmesine karar verilmiştir.

Rıza Kuas hasta

TİP kurucularından ve halen İstanbul Milletvekili, Türkiye Lastik İş Sendikası Genel Başkanı Rıza Kuas, Samatya Sosyal Sigortalar Hastanesi'nde geçirmekte olduğu ciddi bir rahatsızlıktan dolayı tedavi görmektedir. Yeni TİP Genel Başkanı Şaban Yıldız, kendisini ziyaret etmiştir. Kuas'a «Geçmiş olsun» deriz.

TİP Denizli Kongresi

TİP'in Denizli Merkez İlçe Kongresi yapılmış ve bilimsel sosyalizmin rehberliğinde derinlemesine örgütlenmeye önem verilmesi, devrim için eğitim yapılması, ayrıca Türkiye gerçeklerine ters düşen eylemleriyle partiyi yıkmaya çalışan grupların da kınanması kararlaştırılmıştır

27 aralık

Ecevit'in suçlaması

CHP Genel Sekreteri Bülent Ecevit ile «Sol Kemalistler» arasındaki mücadele oldukça sert bir safhaya girmiştir. Bulgaristan dönüşü CHP Grupu'nda bir konuşma yapan Ecevit, Sol Kemalist'leri «Gardrop Atatürkçüleri» olarak niteledikten sonra, «Süngü yardımıyla üniforma zırhı altında devrim yapmaya kalkışanlar Atatürkçü olamazlar. Atatürk'ün Anadolu'ya gittiği zaman ilk hareket üniformayı atıp, kendisini halka teslim etmek oldu. Halbuki şimdi bunlar, kendileri asker değil, muzaffer kumandan değil, bunlar bir avuç başıbozuk, devrim yapabilmek için, üniforma ve süngü özlemi içindedirler.» demiştir.

Sendikaya da baskın

Gençlik örgütlerini ve okulları basan polis, bu defa da DİSK'in Bursa Bölge Temsilciliği ile Lastik İş Sendikası şube binalarına baskın yapmıştır. DİSK Genel Merkezi ile TÖS Genel Merkezi tarafından gönderilen 3 bin beyanname ve iki sendikacının evlerinde yapılan aramada el konulan 200 kadar «sol kitap» «suç delili» olarak gösterilmektedir. İki sendikacı ile dört işçi nezaret altına alınmıştır. Öte yandan Ankara Ziraat Fakültesi ile İstanbul'da üç yurda baskın yapılarak bazı savunma araçları ve sol yayınlara el konulmuştur. Polisin bu seri baskınları üzerine ODTÜ öğrencileri, «Polisi gerçek emniyet kuvveti olarak görmedikleri» söylemişlerdir.

HAFTANIN YORUMU

DOĞAN ÖZGÜDEN

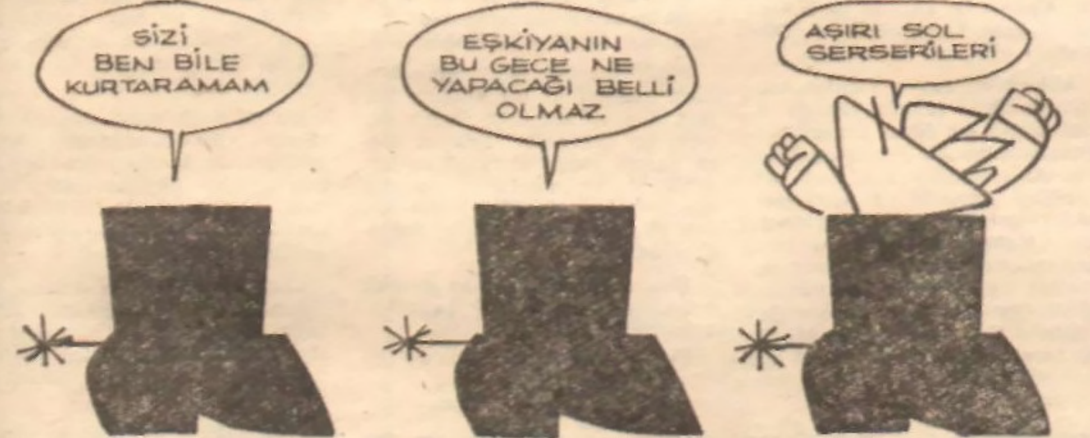
Asıl tehlikeli madde!

BU hafta, dergimizin orta sayfalarında, ANT'ın üç mücadele yılının özeleştirisi yeralıyor. Bu, aslında, üç yıldan beri çeşitli nedenlerle ANT'a yöneltilen çeşitli eleştirilerin bir araya getirilerek devrimci teori ışığında değerlendirilmesinden sonra açıkyüreklilikle yapılan bir aktifler ve pasifler dökümüdür. Hiç şüphesiz, ANT'ın gelecek sayıdan itibaren girişeceği atılımların çok daha güçlü olması için bu özeleştiri sağlam bir temel teşkil edecek, sosyalizmi amaçlayan mücadelemizde daha tutarlı bir yol izlememizi sağlayacaktır. Üç yıllık bilançomuzun pasifinde, açıkça sergilendiği gibi, dergi olarak ve kişi olarak birçok hatalarımız, yetersizliklerimiz, çelişkilerimiz yeralmaktadır. Ne var ki, bunun yanında, üç yıl süre ile devrimci teorinin temel ilkelerinden asla taviz vermeyen, emperyalizme, işbirlikçi hakim sınıflara ve faşizme karşı amansızca yürütülen bir mücadele, inkar kabul etmez belgeleriyle bu bilançonun aktifini teşkil etmektedir. Mücadelemiz üç yılını tamamlarken, geçen hafta gazetelerin birinci sayfalarını kaplayan fotoğraflar, bu şerefli mücadelenin resmi belgeleri olmuştur. Öğretim kurumlarına, öğrenci yurtlarına ve gençlik örgütlerine yapılan baskınlarda ele geçirilen silahlar, molotof kokteylleri arasında ANT'ın çeşitli yayınları da objektifler önünde «Tehlikeli madde» olarak teşhir edilmiştir

SADECE ANT'ın yayınları değil... Türkiye'de yapılmış «sol» yayınların çoğu, basın toplantılarında hazırlanan mizansen içinde tehlikeli maddeler arasında yeralmıştır. Bunlar arasında Marx'ın, Lenin'in, Che Guevara'nın eserleri, fotoğrafları, çeşitli «sol» incelemeler vardır... Silahın her çeşidi, şüphesiz, tehlikeli maddedir. Çünkü yaralayıcı, hattâ öldürücüdür. Gençler bu silahları taşıdıkları, yada okullarında bulundurdukları için suçlanmaktadırlar. Bu suç mudur, değil midir? Bu konunun incelenmesi diğer sayfalarımızda ayrıntılarıyla yapılmıştır. Bugüne kadar tek insan öldürmemiş, buna karşılık kendi aralarından dokuz kardeşlerini şehit vermiş devrimci gençlerin silah taşımalarını suç saymak, o dokuz cinayeti göz göre göre işleten, hattâ bazılarını bizzat işleyen polisin harcı değildir. Devletin güvenlik kuvvetlerinin himayesinde zorbalık ve ölüm kol gezerken hayatlarını savunmak için silahlanmak, kanun önünde suç sayılsa bile, akıl, mantık ve vicdan önünde doğal bir haktır! Devrimci gençliğin silahlanmasını istemeyenler, herşeyden önce emperyalizmin hizmetindeki sağcı yuvaları, bugüne dek dokuz devrimcinin kanını dökmüş kiralık katilleri silahtan tecrit etmek zorundadırlar. Ama «ihanet koalisyonu»nun, Menteşeoğlu'nun, polisin asıl amacı halkı, gençleri silahtan tecrit etmek değildir. Asıl amaç, bugün gençliğin militanlığını yaptığı sol hareketi ezmektir. Bunun içindir ki, silah arama bahanesi altında yapılan baskınlarda sol yayınlara da elkonulmakta, dünya devrimci liderlerinin fotoğrafları tehlikeli madde olarak teşhir edilmektedir.

POLİSİN nazarında asıl «tehlikeli madde», tabii ki, sol fikirler, sol yayınlardır. Tabanca, tüfek olsa olsa kişiyi yokedecek silahtır. Kaldı ki, bugün emperyalizm ve yerli işbirlikçileri tarafından beslenen müsellah sağ zorbaların ateşli silah gücü karşısında solcu gençlerin sırf meşru müdafaa için güçbela bir araya getirebildikleri üç beş silahın asla sözü edilmez! Ama sol fikirler, sol yayınlar, namlusu doğrudan doğruya bu köhne bozuk düzenin, bu talan düzeninin böğrüne tevcih edilmiş en kahredici silahlardır. Bu silahlarla başetmeğe, ne emperyalizmin filoları, ne de yerli işbirlikçilerinin kirli servetleri, ateşli silahları, gözü dönmüş fedaileri muktedirdir... Çünkü tarihin çarkı ulusal kurtuluş hareketlerinden, sosyalizmden yana dönmektedir. Matbaaların ağzından çıkan her sol yayın, tabancanın namlusundan çıkan kurşundan çok daha hızlı seyretmektedir, polisin balistik uzmanlarının bilgileri bu hızı ve etki derecesini ölçmeğe yeterli değildir. İşte bunun içindir ki, basın toplantılarında çeşit çeşit sol yayınlar, Marx'ın, Guevara'nın, Ho Şi Minh'in fotoğrafları «tehlikeli madde»lerin başında yeralmakta, suç âleti sayılmaktadır. Ama, boşuna gayret... Bir kez tetik düşmüştür... Bağımsızlık ve sosyalizm fikri artık Türkiye'de polis tertipleriyle, kaba kuvvetle bertaraf edilemeyecek kadar kök salmış, devrimci eylem sosyalizm yolunda, balistik uzmanlarının hesaplayamayacağı bir hızla her gün daha ilerilere, daha uzun mesafelere koşmaktadır. ANT da, dördüncü yılında, yeni atılımlarla bu tarihi yarışın ön saflarında mücadelesini daha güçlü olarak sürdürecektir.

• GÖZ GÖRE • YALÇIN ÇETİN •

Kol gezen zorbalığa karşı...

SİLAHLANMAK SUÇ MUDUR?

İzmir'de Altıncı Filo'yu Protesto eden gençler polis tarafından sürüklenirken...

İNÖNÜ'den de «terör» icazetini aldıktan sonra yeni İçişleri Bakanı Haldun Menteşeoğlu, doğrusu, selefi olan **«Zehir Hafiye»** Faruk Sükan'ı bastırmıştır. İki devrimcinin canına kıyıldıktan sonra alelacele İstanbul'a gelerek polis teşkilatını seferber eden Menteşeoğlu, kumarhane basar gibi, okulları ve öğrenci yurtlarını basmağa başlamıştır. Ancak baskınların yapılışı ve basına açıklanışı öyle bir mizansen içerisinde yürütülmektedir ki **«tarafsızlık»** maskesi altında silahlanmanın ve silahlı çatışmanın bütün sorumluluğunun Sol'a ait olduğu izlenimi kamuoyunda yaratılmaktadır.

İki devrimcinin şehit edilmesinden sonra ilk baskın önceki cumartesi sabahı cinayetlerin işlendiği Devlet Mimarlık ve Mühendislik Akademisi'ne yapılmıştır. Sözümona savcılığa yapılan bazı ihbarlar üzerine mahkemeden alınan bir kararla askerlerin de himayesinde çelik yelekli polisler Akademi binasını basmışlar, iddiaya göre çok sayıda molotof kokteylleri, tüfekler, kamalar, sustalılar ve tabancalar bulmuşlardır.

Bu arada icraatın tek yanlı olmadığını göstermek için sağcıların karargahı halindeki Milli Türk Talebe Birliği'ne de göstermelik kabilinden bir baskın yapılmış, orada da sadece 15 molotof kokteyli ile 25 cop ele geçirilmiştir.

Bu baskınlardan sonra İçişleri Bakanı Haldun Menteşeoğlu, büyük bir çalımla, ele geçirilen silahlardan meydana getirilmiş bir dekor içerisinde yaptığı basın toplantısında aşırı uçlara saldırmıştır. Menteşeoğlu demektedir ki:

«Kanunsuzluk ve anarşi hareketlerine karşı mücadelemiz bir plan dahilinde devam ediyor. Tedbirlerimiz işliyor. Bu kanunsuz ve anarşik hareketleri aşırı uçlar yaratmaktadır. Aşırı uçların arkasında bulunan siyasileri ve bazı kişileri bu yoldan dönmeğe davet ediyorum. Herkesi, her vatandaşı kanunsuzlukla mücadeleye çağırıyorum. Bu mücadelede birleşmeyi bir asgari müşterek kabul ediyorum.

«Yüksek tahsil yapmakta olan yavrularımızı ve öğrencilerimizi aşırı uçların tasallutundan kurtaracağız. Onları okutmak istemeyen bir avuç militandır.»

Bakan, bu icraatında tarafsızlığını göstermek için de, solcu gençlerin yoğun bulunduğu Akademi ile sağcıların karargahı olan MTTB'ini birlikte bastıklarını söylemiştir.

Bakanın hazırladığı mizansen o kadar ilgi çekicidir ki, büyük düşünür Karl Marx'la ilgili bir kitap da molotof kokteyllerinin ve silahların arasında bir **«suç aleti»** imiş gibi teşhir edilmekte, **«huzur»** edebiyatıyla şartlandırılmış kitlelerde Marx okuyanların gözü dönmüş silahlı katiller olacağı imajı yaratılmak istenmektedir.

İçişleri Bakanı'nın silahlı, Marx'lı mizansen içinde yaptığı basın toplantısı!

Bu baskınlar ve aramalar hafta içerisinde de sürdürülmüş, Ankara'da Dev.Genç binası basılarak iddiaya göre çeşitli silahlar ve 15 bin bildiri ele geçirilmiştir. Daha sonra Güzel Sanatlar Akademisi kantini ile Kadırga, Teknik Üniversite ve Site öğrenci yurtları basılmıştır.

Ankara'da evlere yapılan baskınlarla ilgili polisin yaptığı açıklamalar ise fıkra yazarları için mizah konusu olmuştur. Mao'nun, Che Guevara'nın, Şadi Alkılıç'ın, Lenin'in fotoğrafları, **«sol konulu»** kitaplar, şiir kitapları, **«Kahrolsun Amerika»** pankartları, teyp kasetleri, kuş sapanları dahi suç aleti sayılarak öğrenciler, Ankada Emniyet Sarayı'nda Vali ve Emniyet Müdürü tarafından gazetecilere adi kumarbazlar gibi teşhir edilmişlerdir!

Aslında iki ucu da tasfiye etmek perdesi altında «Sol»u sindirmek için hazırlanan bir planın uygulaması yapılmaktadır.

Okullarda izinsiz silah bulundurmak suç mudur? Eğer sadece kanun metnine bakılırsa, suç sayılabilir. Ama her olayı ve her durumu sübjektif koşullar içerisinde değerlendirmek lazımdır.

Yıldız Akademisi'ndeki silahlar, acaba bütün fikir tartışmalarının normal bir şekilde yapılabildiği, tüm akımlara eşit çalışma özgürlüğü sağlandığı, politik mücadelede tarafların güvenliğinin sağlandığı bir ortamda mı bulunmuştur?

Hayır!

Akademi'de bulunduğu iddia edilen silahlar, iki devrimci gencin dışarıdan gelen silahlı zorbalar tarafından göz göre göre tabanca ile vurularak öldürülmesinden sonra ele geçirilmiştir. Zorbaların tam müsellah kol gezdiği, birinci cinayete rağmen polisin hiçbir koruyucu tedbir almayarak ikinci cinayete imkan hazırladığı bir okulda öğrenciler herhalde, mezbahada bekleyen kurbanlık koyunlar gibi yeni zorba sürülerinin okulu basarak kendilerini de kurban etmelerini bekleyecek değillerdi. Devletin güvenlik kuvvetlerinin sağlamadığı can güvenliğini elbette kendileri sağlayacaklar, bunun için de silahlanacaklardı?

Silah taşımak, silah bulundurmak madem ki bir suçtur, kanun dışı, düzen dışı, huzur bozucu bir harekettir, öyleyse başta kanun yapıcılar, yani milletvekilleri ve senatörler olmak üzere bütün yönetici kadro neden silahlanmıştır, silahlı dolaşmaktadır?

Denilecektir ki, onlar gerekli müsaadeyi alarak silah taşımaktadırlar?

Pekiyi, müsaadeli dahi olsa, silah taşımak gereğini neden duymuşlardır? Bu her an yazı yazmağa yarayacak dolmakalem, yada zamanı öğrenmeye yarayacak cep saati değildir ki?

Politikacılara sorarsanız, cevabı hazırdır: **«Can güvenliğini korumak için Meşru müdafaa için.»**

Yıldız Akademisi'ndeki, diğer okullarda ve yurtlardaki öğrencilerin silahlanma gerekçesi politikacılardan pek mi farklıdır? Üstelik, can güvenliği, meşru müdafaa endişesi onlar için daha fazla söz konusudur. Birbuçuk yılda dokuz kardeşlerini şehit vermişlerdir. Ölüm başlarının üzerinde dolaşmaktadır. Tabi ki silahlanacaklardır. Silahın ruhsatlı olup olmaması sadece bir şekil meselesidir.

Kaldı ki, Anadolu'da halkın silahlandığını, silah ticaretinin had safhaya ulaştığını, gazeteler açık seçik yazmaktadır.

Hem, iki yıl önce İzmir'de yaptığı konuşma ile AP kitlelerini herhangi bir devrim hareketine karşı silahlanmaya çağıran bizzat bu iktidarın başı Süleyman Demirel değil midir?

Bir noktayı daha sormak lazımdır: Silahlandıkları büyük gösterilerle kamuoyuna açıklanan gençler bugüne kadar kaç cinayet işlemişlerdir? Silahları nerede ve ne zaman saldırı için kullanmışlardır?

Cinayetleri işleyen daima, iktidarın yüksek himayesindeki sağcı zorbalardır. Cinayetleri işleyenlerin içinde resmi üniformalı, beylik tabancalı polisler de vardır!

Nerededir bu devrimcilerin katilleri? Nerededir cinayetleri işledikleri silahlar? İçişleri Bakanı Haldun Menteşeoğlu, bütün bunların üstüne bir sünger çekip meşru müdafaa halindeki gençlerin okullarını basmak, canlarını korumak için şu yada bu yoldan sağlanmış beş on silahı teşhir etmek suretiyle Türkiye'de huzuru sağlayamaz. Huzuru sağlamanın yolu, sırf zevahiri kurtarmak için MTTB'ye yapılan baskın da değildir.

Dokuz şehidin katilleri bulunup mahkum edilmedikçe, kan döken silahları ele geçirip teşhir edilmedikçe devrimci gençleri silah bulundurmaktan dolayı suçlamağa kimsenin hakkı yoktur. Çünkü Menteşeoğlu'nun polisleri bu gençlere «suçlu» damgasını vurmağa çalışsalar bile hiçbir izan ve vicdan sahibi devrimci gençliği suçlu kabul etmeyecektir.

KESiT

«...Çıktılar önüme ansızın. Oraları gündüz gibi aydınlıktı ama onları benden başka gören olmadı. Bir mangaydılar, kısa konçlu çizmeleri pantolonları ceketleri, kolları kollarında gamalı haç işaretleri elleri ellerinde otomatikleri vardı.

Omuzları miğferleri vardı ama başları yoktu, hattâ yakaları boyunları vardı ama başları yoktu. Ölümlerine ağlanmayan askerdendiler yürüdük korktukları hem de hayvanca korktukları belli -gözlerinden belli diyemem. başları yoktu ki gözleri olsun - korktukları hem de hayvanca korktukları belli. Belli çizmelerinden- korku belli olur mu çizmelerinden oluyordu onlarınki, -korkularından ateş etmeğe başladılar artsız arasız- bütün yapılara bütün taşıt araçlarına bütün canlılara- her ses her kıcıltıya ateş ediyorlar...»(1)

GEÇTİĞİMİZ HAFTADAN HABERLER

İsmet İnönü Parlamento konuşmasında aşırı sol irtica ve aşırı sağ irticayı suçlayarak öldürülen devrimci gençlerden haytalar olarak söz etti. TÖS ve İLKSEN sendikalarının yürüttükleri boykot, İktidarın sözcülerince TRT'de ve basında yasa dışı sayıldı. İzmirde 6. Filo'ya karşı protestolar ve öğrencilerin direnişi gazetelerce gizlenmeye çalışıldı. Polis, Devlet Mühendislik ve Mimarlık akademisine baskın yaptı. İyi tertiplenmiş bir resim basına dağıtıldı. Battal Mehetoğlu ve diğer devrimcilerin katillerinin bulunduğu iddia edilerek sudan bazı gerekçeler gösterildi ve yargı organları ile kamu oyu uyutulmaya çalışıldı. Gazetelerde yurtlara yapılan polis baskınları ve halk partisinin gensoru önergesinin reddedilmesi üzerine meclis terki olayı manşet yapıldı. Son seçimlerde %6'nın üzerinde oy alan partilerin emekçi halkın vergilerinden sağlanan 6.5 milyon liranın midelerine indirilmesine ilişkin tasarı meclise sunuldu. 10 sağcı kuruluşun ve 5 devrimci kuruluşun kapatılacağı açıklandı.

«Korktukları hem de hayvanca korktukları belli, gözlerinden belli diyemem, başları yoktu ki gözleri olsun.»

(1) Nazım Hikmet, Küba Röportajı...

Altan YALÇIN

Aybar partiyi sabote ediyor!

Güleryüzlü sosyalist Mehmet Ali Aybar'ın, sekiz yıl genel başkanlığını yaptığı Türkiye İşçi Partisi içinde kelimenin tam anlamıyla «yıkıcı» faaliyete giriştiği, önceki pazar günü yapılan genel yönetim kurulu toplantısında kesinlikle anlaşılmıştır.

Aybar ve Aybar'cılar, partide geçici de olsa, istikrarlı bir yönetim kurulmasını ve organların işlerliğinin sağlanmasını önlemek için uzun zamandır sürdürdükleri sabotajların en belirgin olanını bu toplantıda yaparak genel yönetim kurulundan istifa etmişlerdir.

Bilindiği gibi, seçim hezimetinden sonra yapılan ilk genel yönetim kurulu toplantısında Aybar, sorumluluktan kaçmak için ustaca bir manevra çevirmiş ve hesap vermek zorunluğunu dahi duymadan genel başkanlıktan istifa etmişti. Merkez Yürütme Kurulu'nun da istifa etmesi üzerine, genel yönetim kurulu yeni seçimlere geçmiş, genel başkanlığa, o zamana kadar «Aybarcı» olarak tanınan Mehmet Ali Aslan, merkez yürütme kurulu üyeliklerine de yine «Aybarcı» bilinen üyeler seçilmişti. Böylece, genel görünüşü itibariyla bir «Aybarsız Aybar Yönetimi» kurulmuştu.

Ancak ANT'ın o sırada belirttiği bir ihtimal, Aybar'ın hesaplarını bozacak şekilde gerçekleşmiş, genç genel başkan Mehmet Ali Aslan, «Aybarsız Aybar Yönetimi»ne alet olmayacağını çeşitli beyanları ve eylemleriyle ortaya koymuştur. Hizipler üstünde kalmağa, parti içinde bir toparlanmayı gerçekleştirmeye dikkat eden Aslan, bu tutumuyla çeşitli hiziplerin de desteğini almıştır.

Ancak yeni genel başkanın bu olumlu tutumu, kendisine oy veren Aybar'cıları son derece rahatsız etmiş ve derhal sabotaj faaliyeti başlamıştır. Üyeleri ayrı ayrı şehirlerde bulunan merkez yürütme kurulu bir türlü toplanmamış, genel sekreterler genel başkanın toparlayıcı yöndeki kararlarını icra etmeğe yanaşmamışlardır.

Bunun üzerine Aslan, Anayasa Mahkemesi'ne yapılacak bir müracaatı karara bağlamak üzere yeniden toplanacak olan genel yönetim kurulundan, yeni bir merkez yürütme kurulu seçilmesini istemeğe karar vermiştir. Ne var ki, genel başkanın bu çağrısı, genel yönetim kurulu'nun çoğunluğu tarafından dikkate alınmamış ve gerekli 21 kişilik nisap sağlanamadığından toplantı yapılamamıştır. Parti tarihinde ilk defa genel başkanın çağrısına rağmen genel yönetim kurulunun toplanamaması üzerine Aslan, büyük tepki göstererek, olağanüstü büyük kongreyi toplamaya teşebbüs etmiş, ancak bazı kurul üyeleri bunun sakıncalı olacağını belirterek genel yönetim kurulunu ikinci defa toplantıya çağırmaya Aslan'ı ikna etmişlerdir.

Bunun üzerine genel başkan, genel yönetim kurulunu 20 Aralık cumartesi günü ikinci defa toplantıya çağırmıştır. Genel yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğu bu çağrıya da uymamış ve cumartesi günü gerekli nisap sağlanamadığından toplantı yapılamamıştır. Nihayet pazar günü, telefonla ve telgrafla yapılan acele çağrılar üzerine gelen üyelerin de katılmasıyla ve 27 mevcutla genel yönetim kurulu toplanabilmiştir.

41 kişilik genel yönetim kurulundan toplantıya katılabilen üyeler şunlardır: Necip Akan, Kemal Aksoy, İbrahim Çetkin, Naci Eren, Şaban Erik, Osman Sakalsız, Abbas Uğurlu, Bekir Yenigün, Şaban Yıldız, Mehdi Zana, Şinasi Kaya, Suat Aksoy, Sadun Aren, Atilla Aşut, Mehmet Ali Aybar, Ayata Beğensel, Behice Boran, Güney Dinç, Tarık Ziya Ekinci, Yahya Kanbolat, Samim Kocagöz, Naci Kutlay, Nihat Sargın, Yusuf Ziya Bahadınlı, Ali Göçmen, Yaşar Kemal.

Toplantı yapılmakla beraber, Genel Başkan Mehmet Ali Aslan, çağrısına iki defadır icabet edilmemesini kendisine karşı güvensizlik saydığını belirterek bu görevden istifa ettiğini açıklamıştır: Bazı üyelerin genel başkanlıkta kalması için ısrar etmelerine rağmen, Aslan, istifa kararında ısrar etmiştir.

Bunun üzerine, toplantıyı yönetmek üzere görevlendirilen Genel Sekreter İbrahim Çetkin, yeni genel başkanın seçilebilmesi için oturuma yarım saat ara vermiştir. Kurul tekrar toplandığında, genel başkanlık için tek aday açıklanmıştır: Sendikacı Şaban Yıldız.

ŞABAN YILDIZ
TİP Genel Başkanı —

Yapılan oylamanın birinci turunda 27 üyeden 22, ikinci turda yine 22, üçüncü turda da 21 oy alan Şaban Yıldız Genel Başkanlığa seçilmiştir. Ancak Yıldız genel başkan olduktan sonra yaptığı konuşmada, merkez yürütme kurulunun da istifa ettiğini, kendisinin genel başkanlık yapabilmesi için çalışabilir bir merkez yürütme kurulu kurulmasının şart olduğunu söylemiştir. Mehmet Ali Aybar, bu sözler üzerine derhal ayağa fırlayarak, Yıldız'ın görev kabul etmek için şart koşamayacağını, merkez yürütme kurulunu genel yönetim kurulunun dilediği gibi seçebileceğini söylemiştir. Yıllardır «şartlı» genel başkanlık yapan, genel yönetim kurullarına «istifa» tehdidiyle binbir şartını kabul ettiren Aybar'ın bu itirazı, kendisinin hangi zihniyetin peşinde olduğunu ortaya koymuştur.

Bunun üzerine Yıldız, genel yönetim kurulu üyelerinin elbette diledikleri gibi seçim yapabileceklerini belirtmiş, ancak çalışabilir bir merkez yürütme kurulu seçilmediği takdirde bir ay sonra Aslan gibi kendisinin de istifa etmek zorunda kalabileceğini hatırlatmıştır.

Bundan sonra oturuma bir süre ara verilerek, aday listesi saptanması için temaslar yapılmıştır. Ancak yapılan temaslar hiçbir sonuç vermemiş, oturum tekrar açıldığında Yıldız, «Ben liste tesbit edemedim. Varsa, siz adaylarınızı açıklayın...» demiştir. Uzun tereddütlerden sonra Attila Aşut, çoğunluğunu Aren grubunun teşkil ettiği bir aday listesi teklif etmiştir. Liste şöyledir: Sadun Aren, Behice Boran, Yusuf Ziya Bahadınlı, Kemal Burkay, Nihat Sargın, Güney Dinç, Şaban Erik, Osman Sakalsız, Bekir Yenigün, Fevzi Kavuk, Naci Eren, Hüsamettin Güven.

Bu tek liste üzerinden oylamaya gidileceği sırada Aybar'cılar baltalama hareketine girişmişlerdir. Başta Mehmet Ali Aybar olmak üzere, sırayla Yaşar Kemal Gökçeli, Samim Kocagöz ve Kemal Aksoy yazılı istifalarını divan başkanlığına bırakıp salonu terketmişlerdir. Obstrüksiyon hareketinin bu ilk adımında, genel yönetim kurulunun salondaki mevcudu 27'den 23'e düşmüştür. Oylamanın ilk turunda 23 üyeden 14'ü bu listeye oy vermiş, 9 üye ise boş oy kullanmıştır. Biraz sonra iki sendikacı, İbrahim Çetkin ile Şinasi Kaya da oturumu terketmişler, mevcut 21'e düşmüştür. Bu mevcutla yapılan oylamada da aday listesi ancak 15 oy alabilmiş, altı oy da boş çıkmıştır. Obstrüksiyonun ikinci perdesi üçüncü tura geçilirken sahneye konmuş, iki üye daha salonu terkederek salonda yeterli nisap kalmamasına sebep olmuştur. Bunun üzerine Genel Başkan Şaban Yıldız oturumu tatil etmek zorunda kalmıştır.

Bu toplantının ilgi çekici yanı, şimdiye kadar ne tarafa oynadıkları belli olmayan, daima boş oy kullanan sendikacıların da, oturumu terkederek nisabı düşürmek suretiyle Aybar'ın engellemesine hizmet etmiş olmalarıdır.

Bu «yıkıcı» engellemelerin amacı apaçıktır. Partinin yönetiminin «Aybar'sız» çalışmadığını ortaya koymak, önümüzdeki kongreye güç kazanarak gitmek

Ama bu hesap tutacak mıdır?

Yeni Genel Başkan Yıldız, yeni merkez yürütme kurulunun seçimi için genel yönetim kurulunu üçüncü defa 3 Ocak'ta toplantıya çağırmıştır. Çağrıda, maddi durumları müsait olmayan emekçi üyelerin yol ve ikamet masraflarının karşılanacağı da belirtilmiş, mazeretsiz olarak gelmeyenlerin ise genel yöntim kurulu üyeliğinden düşürülecekleri kesinlikle belirtilmiştir. Aybar'cıların terkettiği genel yönetim kurulunun bu defa bir seçim yapması ihtimali oldukça kuvvetlidir. Kaldı ki, istifa eden Aybar'cılardan üçünün yerine üç Aren'ci girmektedir.

3 Ocak toplantısında Aybarcılar dışındaki çeşitli grupları bir araya getiren ortak bir merkez yürütme kurulu kurulabilirse, partinin hiç değilse büyük kongreye kadar işlerliği ve kongreye daha yapıcı bir şekilde gidilmesi sağlanabilir En önemlisi, yıkıcığı adamakıllı meydana çıkmış olan Aybar tehlikesi kökünden bertaraf edilebilir.

Gençler direnirken...

Altıncı Filo Komutanı'nın küstahlığı

İKTIDARIN çağrısıyla önceki hafta İzmir sularını tekrar kirleten emperyalizmin savaş köpeği Amerikan Altıncı Filosu, devrimci gençliğin yürekli direniş hareketlerinden sonra defolup gitmiştir.

Önceki cumartesi günü devrimci gençlik, Altıncı Filo'ya karşı sağanak halindeki yağmura rağmen, büyük bir protesto gösterisi yapmıştır. Basmane Meydanı'nda uzun bir konvoy meydana getiren öğrenciler, ellerinde dövizler olduğu halde yürüyüşe geçmişlerdir. Ege Üniversitesi'nden bazı öğretim üyelerinin de katıldığı yürüyüşte gençler sol yumruklarını zaman zaman havaya kaldırarak **«Bağımsız Türkiye»**, **«Amerikalı it, evine git»** diye bağırmışlardır.

Gençler, ayrıca şehir içinde Amerikalıların dolaşmasına müsaade etmemişler, dolaşmağa kalkışan 7 Amerikan denizcisine de fiili müdahalede bulunmuşlardır. Amerikan makamları, bu müdahaleler sırasında denizcilerin çeşitli yerlerinden yaralandığını ileri sürmüşlerdir.

Gençliğin Amerikan müstevli askerlerine direnişini hazmedemeyen işbirlikçi iktidar, İzmir'de olağanüstü güvenlik tedbirleri aldırtmıştır. Polisler İzmir'in çeşitli yerlerinde toplam olarak 154 genci sorgusuz sualsiz yakalayıp hürriyetlerini tahdit etmiş, çoğu zaman da zor kullanmıştır.

Bu arada 6. Filo'yu protesto eden üç halk ozanı, Aşık Fermani, Aşık Kaçıran ve Aşık İhsani de polis tarafından bir süre nezaret altına alınmıştır.

Öte yandan, Ankara'da da Sosyal Demokrasi Dernekleri Federasyonu **«Tam Bağımsız Türkiye»** mitingi düzenlemiştir. Binlerce gencin katıldığı miting sırasında hep bir ağızdan Amerikan emperyalizmi, Altıncı Filo ve işbirlikçi iktidar protesto edilmiştir.

Devrimci gençlik protesto hareketlerinde bulunurken Amerikan Altıncı Filosu'nun Grup Komutanı Albay Downey, İzmir'de yaptığı basın toplantısında tıpkı bir sömürge genel valisi edasıyla konuşmuştur. **«Ziyaretlere karşı protestolar demokratik rejimin icabıdır. Ufak grupların gösterdiği protestoya karşı, büyük bir kitle ziyaretimizden memnun görünmektedir. Bizim için olaylardan rahatsızlık bahis konusu değildir. Ümit ederim ki, Türk Hükümeti için de aynı şey olsun»** diyecek kadar küstahlaşan Amerikalı komutan, gençlerin direnişi karşısında Atatürk Anıtı'na çelenk koyamamış olmalarını da, **«Çelenk koyma, yöneticilerin istemi üzerine iptal edilmiştir»** diyerek önemsemez görünmeğe çalışmıştır.

İzmir'de ayrıca 40 kadar kız öğrenci, Konak Meydanı'ndaki Hasan Tahsin Anıtı önünde oturma protestosunda bulunmuşlardır. Ellerinde 6. Filo aleyhinde pankartlar bulunan kız öğrencileri toplum polisleri oturdukları yerden kaldırmak istemişler, fakat direnen kızlar arasında bulunan Taylan Özgür'ün kızkardeşi Işık Özgür, **«Biz kalkmıyoruz. Dökülen kanların hesabını verin,»** diye bağırmış, diğerleri de kalkmamak için andiçmişlerdir. Bunun üzerine polisler, genç kızlara saldırmışlar ve saçlarından tutarak yerlerde sürüklemişlerdir. Daha sonra da 25 kızı nezaret altına almışlardır.

Amerikan Altıncı Filosu'nun limanda kaldığı sürece 400 öğrenci nezaret altına alınmış, ancak 64 öğrenci savcılığa verilmiştir. Bunlardan da 10 kişi tutuklanmıştır.

Gerek Yıldız Akademisi'nde iki devrimci gencin öldürülmesi, gerekse Altıncı Filo'nun gidişi dolayısıyla bütün Üniversite ve yüksek okullarda başlatılan genel boykot, Altıncı Filo'nun defolup gitmesinden sonra sona erdirilmiştir.

Öte yandan, devrimci gençlerin öldürülmesini protesto etmek üzere bildiri yayınlayan 69 deniz subayı hakkındaki tahkikat sırasında ifadeleri alınan subaylar, **«bildirideki ifadeleri kendi fikriyatlarına uygun bulduklarını»** açıklamışlardır. Tahkikat ile ilgili olarak bir deniz subayı ile iki sivil İstanbul'da göz altına alınmışlardır. Deniz teğmeni subayın adının S. Koray olduğu öğrenilmiştir.

Ayrıca, Yıldız Akademisi'nde silah bulundurdukları ve sağcı bir gence işkence yaptıkları iddiasıyla öğrenci liderlerinden Deniz Gezmiş ve Cihan Alptekin İstanbul'da yakalanarak tutuklanmışlardır.

Altıncı Filo olayları ve devrimci gençlerin öldürülmesi karşısında parlamento çoğunluğu tam bir ilgisizlik içinde olup, bu konuda Anayasa'nın 89. maddesi uyarınca Başbakan hakkında gensoru açılması için CHP milletvekilleri tarafından verilen gensoru önergesi mecliste AP Grubu'nun oylarıyla reddedilmiştir.

Küçük bürokratların mücadelesi

HAK İSTEME SAVAŞI GELİŞİYOR

ÖĞRETMENLERİN BÜYÜYEN KALABALIĞI
— Artık devlet personelinin tümü bu kavgada... —

TÖS ve İlk-Sen sendikalarının başarı ile yürüttükleri öğretmen boykotu sonunda işbirlikçi iktidar baskılarını artırırken, 783 bin devlet personelinden 300 bininin üyesi bulunduğu Türkiye Kamu Personeli Sendikaları Konfederasyonu (Persen) genel yönetim kurulu da boykot kararı almıştır.

Öğretmen boykotu sırasında TRT mikrofonlarına bile sansür koymaktan geri durmayan işbirlikçi iktidar, bu karar karşısında, uyutucu ve tavizci bir tutumla uzlaşma yolları aramıştır. Devlet Bakanı Refet Sezgin kararın alınmasından hemen sonra sendika yöneticileriyle bir görüşme yapmış, bu arada **«783 bin Türk memurunu temsil etmekte ve onların dertlerine çare bulmağa çalışmaktayız»** demiştir. Bu görüşden sonra boykot konusunda fikri sorulan Türk-Persen Genel Başkanı Kamil Başaran ise **«Görüşmemiz Bakanın, Başbakandan aldığı talimatla bizi daveti üzerine oldu. Boykottan vazgeçme diye birşey yoktur. Zaten olamaz da»** demiştir.

Ankara'da bu görüşmeler sürer ve açıklamalar yapılırken, İstanbul'da toplanan 12 personel sendikası yöneticisi genel merkezlerinin görüşlerini pekiştirici bir eylem kararı almışlardır. Alınan karara göre 28 Aralık pazar günü Hürriyet Meydanında bir miting düzenlenmiştir. Miting konusunda bir açıklama yapan tertip komitesi sözcüsü Ahmet Ferlengez **«Bu bir uyarma hareketidir. Bu uyarmamıza rağmen siyasi iktidar gene de memur ve hizmetlilerin tüm sorunlarına eğilmezse ilerde, anayasa sınırları içerisinde yapacağımız daha ağır eylemlerimizin doğuracağı sonuçtan tamamen kendileri sorumlu olacaklardır.»** demiş, eylemlerinin, memur ve hizmetlileri hâlâ kapıkulu zihniyeti içerisinde görenlerin bu zihniyetinin yıkılmasına kadar süreceğini belirtmiştir. Ferlengez, ayrıca giriştikleri direnmenin nedenlerini de şöyle sıralamıştır: **«Bizleri hâlâ uyuyor sananlar, aldanmaktadırlar. Eylemimiz, personel reformu, sendikal özgürlük ve grev hakkını kazanmak, hayat pahalılığını yermek içindir.»**

Türk-Persen'in boykot kararını açıklaması üzerine TÖS ve İlk-Sen yöneticileri de bir açıklama yaparak kendilerini destekliyeceklerini bildirmişlerdir. Ayrıca bu açıklama içerisinde, genel kurullarında bu yıl Persen Konfederasyonu'na katılma yolunda bir karar alacaklarını da belirtmişlerdir.

Diğer yandan Ankara Savcılığı geçen hafta TÖS ve İlk-Sen sendikalarının başarı ile yürüttükleri boykotla ilgili olarak bu iki örgütün kapatılmasını ve yürütme kurullarının cezalandırılmasını istiyen bir iddianame düzenliyerek Toplu Asliye Ceza Mahkemesi'ne başvurmuştur. Bu iddianamede sendika yöneticilerinin 624 sayılı sendikalar kanununun 14 ve 22. maddelerine, TCK 79 ve 311. maddelerine, cemiyetler kanununun 33 ve 34. maddelerine aykırı davranıldığı ileri sürülerek iki örgütün kapatılması ve de yöneticilerinin 3 aydan bir yıla kadar cezalandırılmaları istenmiştir. TÖS ve İlk-Sen yöneticileri ise 624 sayılı sendikalar kanununun sözü edilen iki maddesi ile Cemiyetler Kanunu'nun anayasaya aykırı olduğunu ileri sürmüşlerdir. Bu konuda Anayasa Mahkemesi'ne başvuracağını açıklayan TÖS Başkanı Fakir Baykurt, Ankara Savcısı'nın örgütlerini kapatmak istemesi konusunda da **«Mahkemeyi dinleriz. Verilecek karara saygımız vardır. İki sendikanın kapatılması ile öğretmenler sendikasız kalmaz. Ayrıca öğretmenler yeni ve güçlü sendikalar kuracak güçtedir.»** demiştir.

Öğretmenleri suç işlemeye teşvik ettikleri iddiasıyla haklarında dava açılan TÖS ve İlk-Sen yöneticileri Fakir Baykurt, Kenan Keleş, Dursun Akçam, Osman K. Akol, Muzaffer Sayar, Kazım Taş, Mehmet Cihangir, Hulusi Gökçe, Veli Kasımoğlu, Musa Alp, İsmail Başbuğ, Zeki İnce ve Muhittin Çayır'dır.

Diğer yandan İstanbul Cumhuriyet savcılığı da 624 sayılı kanunun 14. maddesine aykırı davrandıkları iddiasıyla İstanbul TÖS şubesi yöneticileri Tahsin Çayır, Cengiz Ballıkaya, Tayyar Kekeç, Cemal Yıldırım, Galip Aksu, Sadrettin Eyüboğlu ve Galip Tekinel'in ifadelerini almıştır. TÖS İstanbul şube yöneticileri hakkında da üç aydan bir yıla kadar ceza istenmektedir.

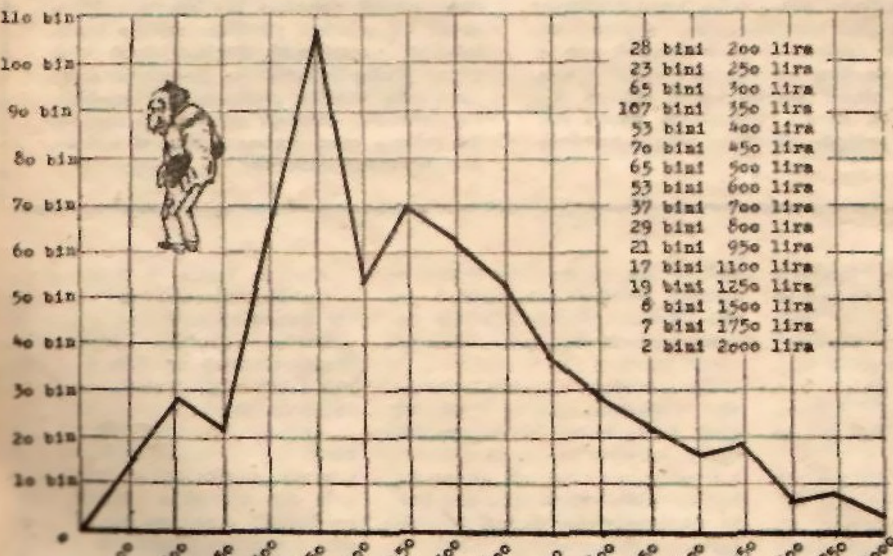
TÖS ve İlk-Sen üyelerinden iki bini aşkın öğretmen hakkında soruşturma ve idari takibat açılması üzerine, sendika yöneticileri, maddi güçlerini artırmak üzere çalışmalara başlamışlardır. Bu konuda alınan ve açıklanan iki tedbirden biri öğretmenlerin yılbaşı eğlencelerine katılmamaları ve sendikalarına 15-20 liralık bir yardım yapmalarıdır. Diğeri ise, TÖS ve İlk-Sen boykotunu destekliyenlerin maddi olanaklarıyla sendikalara yardımcı olmalarını sağlamak için açılan banka hesabıdır.

•

TÖS ve İLK-SEN'e
Yardım Kampanyasının hesap numaraları

Ziraat Bankası BEYOĞLU ŞUBESİ 741/3915 Öğretmenler Bankası, BEYOĞLU ŞUBESİ A/11962

•

600 BİN MEMURUN HALİ
— Büyük bürokratların anlamak istemediği ve anlıyamıyacağı gerçek —

1969 Millet Meclisi seçimleri geldi, geçti. Seçim sonuçları üzerindeki yorumlar ve bu yorumlara dayanan yeni görüşlerin piyasası ise sürüp gidiyor. Özellikle, «Parlamento Dışı Muhalefet» ve **«Tutucular Koalisyonu»** konusundaki görüşler, geniş ölçüde, seçim sonuçlarına dayanarak ortaya atılan görüşler. AP'nin siyasi iktidarı muhafaza edişi, CHP'nin AP iktidarı ile dalaşmıyacağını açıkca belirtmesi, seçimlere katılma oranındaki düşüklük, bu görüşlerin başlıca dayanaği olarak beliriyor.

Seçimleri AP'nin kazanması hiç de şaşırtıcı bir sonuç olmamak gerekirdi. Yurdun bugünkü koşulları içinde, AP'nin dışında herhangi bir partinin iktidarı elde etmesi gerçekde düşünülemezdi. Kaldı ki, AP dışında bir siyasi partinin siyasi iktidara gelmesi dahi, siyasi iktidarı elinde bulunduran egemen sınıfı değiştirecek olmadıktan sonra, bir anlam taşımıyacaktı. Diğer bir deyişle, iktidarı görünüşde elinde bulunduran partinin değişimi, gerçek ve bilimsel anlamda siyasi iktidar değişimi anlamını taşımıyacaktı. (O kadar ki, 1969 seçimleri TİP tarafından kazanılmış olsaydı dahi, bu partinin seçim dönemindeki yöneticilerinin nitelikleri ve aday listeleri yönünden, bir şey ummak yanlış olacaktı.) Mevcut siyasal partilerden hiç biri öncü devrimci sınıfları temsil etmediğine göre, seçimlerden sonra **«sandıktan hangi»** parti çıkıp, iktidara gelirse gelsin, gerçek iktidara işbirlikçi burjuvazinin egemen olacağı kesin bir gerçekdi. 1969 seçimlerinden sonra **«tutucu»** iktidarın gerçekleşmesinin zorunlu görüldüğünü ve gerçekde siyasi iktidarın değişme olanağının bulunmadığını ve bu açıdan 1969 seçimlerine hiç bir umud bağlanmaması gerekliliğini seçimlerden önce belirtmiştik(1).

Tutucu bir iktidar düzeninin seçimlerden sonra da süreceği bu kadar açık bir gerçek iken, bazı çevrelerin, seçim sonuçlarını adeta bir şaşkınlıkla karşıladıklarını ve bu şaşkınlığın etkisi altında yeni görüşler savunmağa başladıklarını görmek de, bizim için şaşırtıcı oluyor. Bu çevrelerce, AP'nin sandıktan çıkışı ve CHP'nin bu iktidarı destekliyeceğini belirtmesi, Türkiye'de bir **«Tutucular Koalisyonu»**nun gerçekleştiği şeklinde yorumlanırken, emekçi sınıfların öncülüğü, öncülüğü gerçekleştirecek bir siyasal örgütün zorunluluğu gerçekleri de bir yana bırakılarak, **«Parlamento Dışı Muhalefet»** dağınıklığında devrim gerçekleştirmeğe kalkışanlar görülüyor. Sanki, sandıktan AP yerine CHP veya bir diğeri çıksaydı, düzenin niteliği değişirmiş gibi; sanki CHP, AP ile dalaşmayacağını açıklamasa **«Tutucular Koalisyonu»** gerçekleşmiyecekmiş gibi, bütün hesaplar, bütün devrimci gelişim, AP'nin seçimi kazanışı ve CHP'nin onu destekleyişi üzerine döktürülüyor.

Seçim sonrasının bütün hesaplarını, adeta, CHP'nin seçimi kaybedişi ve AP'yi desteklemesi üzerine kurmanın nedeni, bilimsel ve yurtsal gerçekleri bir kenara iterek zorunlu görülen, zorunlu gördüğümüz gerçek devrimi devrimci sayılamıyacak biçimlerde aramanın etkeni nedir?

BİLİNDİĞİ gibi uzun bir süredir, halkın devrimci eyleme katılma olanaklarını, emekçi sınıfın devrimci öncülük görevini yerine getirmesini mümkün görmeyen çevreler, kendilerini gerçek devrimci sanıp, saymışlar ve diğer yandan da küçük burjuva devrimciliğine, küçük burjuvazinin önderliğinde devrim yapılabileceğine inanarak, bunu savunmuşlardır. Kendilerini devrimci sanıp, böyle tanıtan çevreler, salt devrimciliklerine bir kanıt olsun diye, sözde, emekçi sınıfların öncülüğünden söz açsalar bile, gerçekde savundukları tezler, küçük burjuvaziye dayanan, onun öncülüğünü kabul eden bir nitelikden kurtulamamıştır. Sözde bırakılan **«proletaryanın öncülüğü»** sözünün ardında, devrimin gerçekleşmesi açısından, sivil-asker aydın kadro hareketlerine bel bağlanılmış ve bu çevreleri temsil ettiği, bu çevrelerin desteğini kazandığı sanılan CHP'ye umud bağlanmıştır. NATO'ya, işbirlikçi burjuv..zinin egemenliğine, yeni sömürgecilikle işbirliğine karşı çıkarak devrimci olduklarını belirten bu çevreler, karşı çıktıkları her konuda sorumluluğu veya desteği bulunan CHP'nin reformculuğunda, 1. Kurtuluş Savaşından sonra eline yüzüne bulaştırdığı devrimcilikde, **«ortanın solu»** aldatmacasında çıkar yol aramışlardır. Emekçilerin öncülük görevini gerçekleştirmeleri açısından yerine getirilmesi zorunlu ve mümkün bunca görev dururken, **«emekçilerin öncülüğü»** sloganı ardında, sosyal sınıfların tarihsel önem ve görevini hiç umursamaksızın, CHP'nin devrimci eyleme kazanılabileceğini, istenilen çizgiye getirilebileceğini sanmışlardır.

Bu sanı ve yanılgılar, CHP'nin tutumu sonunda, gerçeklerle karşılaştıkça, temel tezlerde değişiklik yapılmaksızın yeni yeni görüşlerin tezgahlanması yoluna gidildi. CHP'nin devrimci öğrenci eylemleri karşısındaki olumsuz tutumuyla başlayan ve Bayar'ın affıyla sonuçlanan politikası geliştikçe, bu çevrenin savunduğu görüşlerde de değişiklikler belirdi. Önce, Ecevit ile İnönü arasında bir ayrım yapılmasına, İnönü gözden çıkarılarak, Ecevit'in desteklenmesine çalışıldı. Ancak, Ecevit'in tutumunun da, egemen sınıfların yaratıcısı ve güvenlik kaynağı olan bürokrat İsmet Paşa'dan kıl

Ferruh Doğan

KANLI İKTİDAR!

"TUTUCULAR KOALİSYONU"

Çetin ÖZEK

payı farksızlığı ortaya çıktıktan sonradır ki, tüm CHP'den umud kesilebildi.

Bize kalırsa, CHP'nin AP'yi destekliyeceğini açıkça belirtmesiyle açıkça ortaya çıkan tutucu niteliği ve 1969 seçimleri yönünden, CHP'ye umut bağlayanların, onun sandıktan çıkabileceğini sanması ve bu konuda düşülen hayal kırıklığıdır ki, seçim sonrasının, dağınık tezlerde aranan, CHP dışında kurulmasına çalışılan sivil - asker aydın kadrolara dayanan devrimciliğine yol açmıştır. Son siyasal gelişmeler açısından, bu çevrelerin görüşlerini yeni baştan gözden geçirmeleri, yanılgılarını kabul etmeleri beklenirken ve olağan olanı da buyken, bunların yine de emekçi sınıfının öncülüğü zorunluluğuna ve emekçi sınıfının bu görevi gerçekleştirme koşulları üzerine düşünmeğe boş vererek, eski yanılgılarına rahmet okutacak yeni tezleri ve yanılgıları piyasaya sürdüklerini görebiliyoruz. Hem de, yıllar yılı, emekçi sınıfının öncülüğünü savunup ve bilinçlenmenin bir anda gerçekleşmesini sağlayacak sihirli değneğe sahip olduğunu sanan ve bu kestirmeliği gerçekleştiremeyince de küçük burjuva devrimciliğine katılmakdan yıllar yılı savunduklarını kötülemek yüzsüzlüğünü göstermekden geri kalmayanları da, yanlarına alarak yeni kadrocu tezleri işliyebiliyorlar.

KADROCU çevreler'in, seçim sonuçları alınana ve özellikle İsmet Paşa AP'nin yanında olduğunu açıklıyana kadar, sandıkdan CHP'nin çıkmasından umudlandıkları ve CHP'nin seçimi kazanması, sanki farklı bir sonuç doğuracakmış gibi, devrimci bir gelişim sağlayacağını sandıkları anlaşılmaktadır. Bu umudlanma, bu çevrenin CHP'nin tutucu olmayacağını sandıklarını da göstermektedir. 1969 yılında yeni bir kadrocu hareketi canlandıran, **«halk için halk birşey yapamaz, halk için sivil - asker aydın kadrolar devrim yapar»** görüşünde direnen ve temelde küçük burjuva öncülüğünde devrimi savunan **«Devrim»** dergisinin 1. sayısında yayınlanan **«Takke düştü»** başlıklı yazı, temelde, salt CHP sandıktan çıkamadığı için **«sandık demokrasisinden»** umud kesilmesi gerektiğini ileri sürmektedir. Bu yazıda, son seçimlerin **«sandık demokrasisine»** bağlanan umudların yitirilmesine yol açtığı belirtildikten sonra, **«Düne kadar, sayın İnönü'nün seçimlerden bir gün önce söylediği şu sözlere inanan zinde güçlerin sayısı hayli kalabalıktı: ...Bazıları, Türkiye gibi kalkınmakda olan bir ülkede demokrasi yürümez, yürüse de ekonomik ve sosyal yapıda köklü değişiklik yapacak reformları savunan partiler sandıktan çıkmaz iddiasındadırlar. Oysa bu seçimlerde sandıktan tutucu AP iktidarı değil, biz çıkacağız'. Ne yazık ki, seçim sonuçları bu iddiayı doğrulamaktan çok uzak kalmıştır,»** denilmektedir. Bu sözler, bunca tarihsel olgu göz önündeyken, yine CHP'nin ve İsmet Paşa'nın sandıktan çıkmasına bel bağlandığını, AP yerine CHP'nin sandıktan çıkışının bir kurtuluş yolu olarak görüldüğünü açıkça göstermektedir. Aksi takdirde, sandıktan CHP'nin çıkmasıyla AP'nin çıkması açısından bir ayrım yapılmaması gerekirdi.

İşte, CHP'nin sandıktan çıkamaması ve üstelik AP'yi destekleyeceğini açıklaması karşısında, CHP'nin sandıktan çıkması üzerine yapılan hesaplar iflas etmiş ve kadrocu çevreler, belirsiz, sınıf gerçeğine aykırı «Parlamento dışı muhalefet» dağınıklığına, CHP'yi sivil - asker aydın kadro temsilciliğinden afaroz edip örgütsüz, kendiliğinden sivil - asker aydın kadro eylemini savunmağa, AP - CHP anlaşmasını, sanki yeni bir olguymuş gibi, «tutucular koalisyonu» olarak isimlendirmeğe girişmişlerdir. Varılan bu sonuçlar, belirli bir hesabın, açığa vurulmayan eğilimlerin ve isteklerin görünüşteki aldatıcı ifadeleri değilse, siyasi iktidar değişimi ile sınıfsal egemenliğin değişimi arasındaki sıkı bağlantının, **«milli egemenlik»** kavramının çağı geçmiş bir kavram olduğunun kavranmayarak siyasi iktidarı sınıfsal olarak ele geçirmekle altyapı devrimini gerçekleştirebilmek arasındaki şaşmaz, yanılmaz ilginin gözden uzak tutulmasından doğan yanılgılardır.

Yıllar yılı CHP reformculuğundan, 27 mayıs devrimciliğinden söz edip bugün **«tutucular koalisyonu»** kuruldu diye ortaya çıkmak, tarihsel gelişimi ve Kurtuluş Savaşı sonrasının Türkiye'sindeki olguları yanlış değerlendirmek anlamını taşır. Türkiye'deki alt yapı devrimini gerçekleştirmek görevini illa, **«millici güçler»**, **«zinde kuvvetler»** v.s. şeklinde adlandırılan sivil - asker aydın kadrolarda görmek isteyenler ve hattâ bu amaçla Tanzimattan bu yana olan tarihsel gelişimi aydın kadrolardan yana bir biçimde yorumlamakta inat edenler, **«tutucular koalisyonunun»** 1969 seçimlerinden sonra kurulmadığını anlamak zorundadırlar. Tutucular Koalisyonu daha 1933 yıllarında kurulmağa başlamış ve değişik biçimlerde günümüze kadar gelmiştir. 1946 yılına kadar, tek partili biçimde ve bu parti içinde gerçekleştirilen tutucular koalisyonu, 1946 yılından sonra, güçlenen koalisyon ortaklarından burjuvazinin kendi siyasi örgütünü kurmasıyla çok partili bir düzen içinde sürdürülmüştür. Bugünkü sorunlarımızın temelleri, 1933 sonrasının tek parti döneminde atılmış, sınıfsal bilinçlenmenin engellenmesi, burjuvazi yaratılması, özgür düşüncenin yasaklanması için elden gelen esirgenmemiştir. 1946 sonrasında CHP, kendi eliyle yetiştirdiği burjuvazinin muhalefetiyle karşılaşınca, **«dolara açılmış»** ve sömürgeleşme sürecinin başlatıcısı olmuştur. Türk Devriminin gerçek amacı olan **«tam bağımsız, antiemperyalist, antikapitalist Türkiye»** ülküsünü unutup, devrimi donmuş bir takım kural ve dogmalardan ibaret hale getirmesi CHP'nin, yeni dönemin yeni ayrıcalıklı sınıflarından yana çalıştığının delilidir. Aynı delili, 1950 sonrasında sömürgeleşmenin en hızlandığı dönemlerde CHP'nin suskun kalışında da bulabiliriz. 27 Mayıs sonrasında, bir süre iktidara da gelen CHP, devrimci eylemi engellemek, gençlik hareketlerini baltalamak konusunda AP kadar enerjiktir. AP'nin emekçi hareketlerine karşı tutumu, grev kırıcılığı v.s. hiçbir zaman, CHP'nin muhalefetiyle karşılaşmış değildir. 1933 sonrasından bu yana CHP'nin gerçek anlamda devrimci hiçbir eylemi yoktur ve sürekli tutucu olarak kalmıştır. Sola duvar çekmek amacıyla ortaya atılan **«ortanın solu»** sahtekarlığı da, bu tutuculuğu tamamlayan son halka olmuştur.

KISACA belirtilen bu gerçekler karşısında, **«tutucular koalisyonunu»** yeni bir olgu olarak karşılamak mümkün müdür? Kabataslak siyasal gelişimlerimize bir bakış, bu koalisyonun çok eski yıllarda gerçekleştiğini ortaya çıkaracaktır. 1950-1960 arasının biçimsel devrimcilik, özgürlük kavgasının DP-CHP arasında gerçekleşmiş olması, temeldeki tutucu koalisyonu görmemize engel olmamalıdır. 1950 - 1960 dönemindeki kavga, gürültü, egemen sınıfların kendi çıkar kavgalarından başka birşey değildir ve bu iki parti bütün temel sorunlarda, bütün sömürü sistemleştirmelerinde, emperyalizmin ülkemizi sömürgeleştirmesi konularında aynı görüş ve tutum içindedirler. Kavganın konusu gibi gösterilen, özgürlük, devrimcilik sözcükleri, temeldeki gerçeği saklayan bir perdeden başka birşey değildir. **Bu açıdandır ki, CHP de, hiç değilse AP ve DP kadar karşı devrimcidir; hiç değilse onlar kadar tutucudur, hiç değilse onlar kadar devrimci kişi ve eylemlere karşı gaddardır. Ayrıca, CHP, AP ve DP'ye oranla çok daha tehlikeli bir devrim kırıcısı olduğunu da bütün siyasi hayatı boyunca kanıtlamıştır. CHP'nin aldatıcı reformculuğu, belirli çevrelerin gözlerini boyayıp, onları gerçek devrimci bir çizgiden uzak tutabilmektedir.** CHP'nin sandıktan çıkmasından hâlâ umutlananların varlığı, bu tehlikeliliğin, en açık kanıtıdır. Bu açıdan, 1969 seçimlerinin değişik bir şekilde sonuçlandığını ve CHP'nin sandıktan çıktığını farzetsek bile, değişecek birşey olmayacaktı. Tutucular koalisyonu yine varlığını sürdürecek, aracı burjuvazi yine egemen sınıf durumunda kalacaktı. Seçim sonrasındaki tek değişiklik, CHP-AP'nin koalisyon ortakları olarak aralarındaki çekişmenin çözümlenmesini bir başka zamana bırakarak ve bir ölçüde de çözümleyerek, gerçek devrimciliğe karşı olduklarını açıkça belirtip ilan etmelerinden öteye gitmemektedir. Kaldı ki, bu tür açık bir koalisyonun gerçekleştirilmesi emperyalist güçlerin tercihlerine de uygundur. CHP'nin ılımlı reformculuğunu ve köylüye tüketim olanakları sağlayacak ve emperyalizmin sürümünü dengeleyecek bir toprak reformunu emperyalist güçler de, kendi çıkarları açısından destekleme ktedir. Bu açıdandır ki başından bu yana emperyalizmin çıkarlarından yana sürdürülen **«tutucular koalisyonu»** emperyalizmin isteğine uygun olarak ortaya dökülmüştür.

ŞUNU tekrarlamakda yarar vardır ki, siyasi iktidar değişimi parti değişiminden ibaret olmayıp, iktidarı fiilen elinde bulunduran sosyal sınıfın değişimi anlamına gelmektedir. Gerçek devrimci, emekçi sınıfın iktidara gelmesini sağlamak yollarını arayan, bu konuda eylem gösteren kişidir. Emekçi sınıfları iktidarı ise ancak işçi sınıfının öncülüğünde gerçekleştirilebilecektir. Emekçi sınıfların ağırlığını koyamadığı, küçük burjuvazinin önder olduğu devrim hareketlerinin sonucunu anlamak için Türkiye'nin bugünkü durumuna ve bu yolu deneyen diğer ülkelerin perişanlığına bakmak yeterlidir. Bütün ustalar, devrimin zafere ulaşma olanaklarını, sonuna kadar giderek sosyalizme erişebilmesini işçi sınıfının köylüden destek alarak oynayacağı rolde bulmaktadır ve bunun hiç yalanı çıkmış değildir. TİP bu konuda başarı gösterememişse, parlamentoculuğu bir araç olmaktan çıkartıp, amaç durumuna getirmişse, bu durum kuralın yanlışlığına değil, TİP yöneticilerinin yetersizliğine kanıt olabilir. Bugün ülkemizde sınıfsal anlamda bir siyasi iktidar değişimini, emekçi sınıfların kendi için devrime girişmesini sağlamak açısından yararlanılabilecek objektif koşullar da mevcuttur. Yeter ki, bu güvenli ve fakat zor işi göze alabilelim. Devrimin ve devrimciliğin uzun ve meşakkatli yollarını göze alamayanlar, siyasi parti değişimini siyasi iktidar değişimi sananlar ise elbetteki gerçek devrimci eylemi parçalamaktan, ona zarar vermekten başka anlam taşımayan hikayelere saplanacaklardır. Bunlar istedikleri kadar **«halkla beraber halk için devrim»** sloganını öne sürsünler, kurtuluşu sivil - asker aydın hareketinde buldukça, halkı kendi yanlarında bulamayacaklar ve aksine halkı gerici güçlerin kucağına itelemekten başka bir etkileri olamayacaktır. Bunların kimisi, AP'nin milli egemenliği temsil etmediğini kanıtlamak uğruna, oy oranları üzerine hesap döktürmekle ömür tüketip, gerçekde burjuva siyasi düzeninin temel yutturmacası **«milli egemenlik kuralına»**, farkına varmadan, bağlanacaktır. Kimisi, disiplinli, örgütlü, güçlü bir devrimci eylemi yozlaştırıp, parçalayacak, parlamento dışı muhalefet dağınıklığında devrimci geçinecektir. **Sivil - asker aydın kadro hareketlerinde devrimci olmak isteyenler, sonuçta «millet sinesindeki sınıflaşma eylemini yok etmek» gayretine düşüp devrimciliğe tam ters görüşleri savunabilecekler, ne emekçi halkı kendi yanlarında bulabilecek ve ne de, günümüzün bulanık havasında etkileri ne olursa olsun, gelecekde gerçek anlamda devrimci olarak anılmağa hak kazanabileceklerdir.**

1) İhanet Çenberi, ANT, 19 Ağustos 1969. No. 138

ANT'IN YENİ ATILIMI GELECEK SAYIDA

ANT'IN ÜÇ YILI Ü

ANT Dergisi, bu sayısı ile üç yıllık mücadele dönemini tamamlamış, dördüncü mücadele yılına girmektedir. Türkiye gibi emperyalizmin ve işbirlikçi kapitalizmin sömürüsünün pençesinde geri bıraktırılmış, hakim sınıfların terörünün bütün şiddetiyle kol gezdiği bir ülkede, bir sosyalist derginin, çeşitli maddi ve hukuki baskılara rağmen üçüncü mücadele yılını tamamlayabilmesi hiç şüphesiz büyük bir başarıdır.

Ancak hemen belirtelim ki, bu yargı, derginin tümüyle başarılı olduğu anlamına gelmemektedir. Hiç şüphesiz ANT, bilimsel sosyalist teoriyi rehber edinmiş olmakla birlikte, bu teorinin pratiğe geçirilmesinde zaman zaman hatalara, çelişkilere düşmüş, haber verme, yorum, eğitim ve propaganda konularında tam bir mükemmelliğe ulaşamamış, Türkiye'deki devrimci akım ve hareketler karşısındaki değerlendirme ve eleştirilerinde yetersiz kalmış olabilir.

Sosyalist bir dergi olarak, sosyalizmin vazgeçilmez unsurlarından olan otokritiği, yani özeleştiriyi üç yıllık yayın hayatına açık yüreklilikle uygulamayı, ANT'ın mücadelesini önümüzdeki yıllarda da daha güçlü ve tutarlı olarak sürdürebilmesi için zorunlu görüyoruz.

ANT'ın sürekli okurları gayet iyi hatırlayacaklardır ki, bu dergi, Türkiye'deki örgütlü tek sol hareketin sesini duyuracak hiçbir yayın organına sahip bulunmadığı, buna karşılık Sol'a karşı siyasi iktidarın ve hakim sınıfların terörünün hızla artmakta olduğu bir dönemde yayın hayatına atılmıştır.

Devrimci bir hareketin başarıya ulaşmasında objektif koşulların varlığı kadar sübjektif koşulların da sağlanması zorunluluğu tartışma götürmez. Bu sübjektif koşulların başında ise örgüt ve devrimci yayın organları gelir. Devrimci teorinin ve eylemin büyük kitlelere yansıtılması, kitlelerin devrimci teori ile yetiştirilmesi, eğitilmesi, gelişen olayların ve değişen koşulların devrimci teori açısından değerlendirilerek militanların kolaylıkla anlayabileceği ve anlatabileceği biçimde açıklanması, devrimci yayın organlarının başta gelen görevlerindendir.

Bizler, devrimci bir yayının, çarpıcı, sarsıcı, coşturucu, destekleyici, eğitici ve özellikle günümüzde küçük burjuva uyuşukluğunu yokedici bir biçimde olması gerektiğine inanıyoruz. Düzenin bozukluğunu anlatmayı, bu düzenin değişmesi gerektiğine ve değişebilirliğine, değiştirici gücün kendisi olduğuna emekçi kitleleri inandırmayı, bunun için de **«örgütün başlıca şart olduğunu»** ortaya koymayı başlıca görev sayıyoruz.

● ANT, ilk defa 3 Ocak 1967 tarihinde «bağımsızlık ve sosyal adalet için mücadele» andıyla yayın hayatına atılmış bulunuyordu. ANT asla taviz vermeden bu andını bugüne kadar sürdürmüştür ve bundan sonra da sürdürecektir.

ANT yayın hayatına atıldığı günden beri, bu görevleri daima göz önünde tutmuş, özellikle işçi sınıfının öncülüğünü ve örgütlenmeyi savunmak konusunda zerrece taviz vermemiş, emekçi sınıfları küçük burjuvazinin kuyruğuna takma teşebbüslerine daima en sert biçimde karşı çıkmış, işçi sınıfının öncülüğünde emperyalizme ve faşizme karşı devrimci bir cephe kurulması görüşünün ısrarlı savunucusu olmuş, demokratik hareketleri daima desteklemiştir.

Devrimci teorinin gösterdiği başlıca görev olan **«örgütlenme»** konusundaki taviz vermez tutumu ve tek sol örgüte karşı hakim çevrelerin saldırılarının şiddetlenmesi karşısında örgütü savunmak zorunluğunu duyması ANT'ı belirli hatalara da sürüklemiştir.

Birinci sayıda yapılan bir değerlendirmede, TİP'in eleştirilecek çok yanları olduğu, parti içinde özgür tartışma ortamının geliştirilmesi, merkez - teşkilat kopukluğunun giderilmesi, örgütlenme ve eğitim meselelerine çözüm getirilmesi gerekliliği belirtildiği halde, daha sonraki sayılarda bu konularda belirli bir çizgi etrafında gelişmeler gösteren yayınlar sürdürülememiştir.

Yine ANT'ın birinci sayısında, derginin tüm Sol'a açık bir forum olacağı belirtildiği ve bir süre bu açıklamaya uygun yayın yapıldığı halde, parti içinde ve parti dışında TİP üzerine tartışmaların şiddetlenmesinden sonra, bu tartışmalara gereken yer verilmemiştir. Parti içinde ve yayın organlarında yapıcı bir diyaloga girilmemesinin, bugün Sol'daki kaosun başlıca nedenlerinden biri olduğu muhakkaktır. ANT'ın da bu konuda sorumluluğu olduğunu kabul ediyoruz.

ANT, örgütün bütünlüğünü korumak konusunda son derece hassas davranırken, parti içinde genel merkezin hatalı disiplin anlayışına ve uygulamasına zaman zaman karşı çıkmışsa da, bu konuda yeteri kadar kesin bir tutum takınılmaması büyük bir hata teşkil etmektedir. Çeşitli baskılar karşısındaki sol hareketin sorumluluğunu taşıyan yöneticilerin yazı ve demeçlerine geniş şekilde yer verilmesi, aslında bu yöneticilerin kişisel düşünceleriyle ve davranışlarıyla desteklenmesi asla düşünülmediği halde, kamuoyunda ANT tarafından yöneticiliğin desteklendiği izlenimini yaratmıştır. Oysa, yöneticiliğin düşünce ve davranışlarının ANT tarafından desteklenmediği, TİP'in büyük kongreleri sırasında ve ondan sonraki yayınlarda açık seçik ortaya konmuş, bu kişilere karşı en sert eleştirileri ANT geliştirmiştir.

ANT, sol aktüel dergi olmanın sınırlarını zorlayıp tüm sola yönelik bir tartışma ve sentez ortamı yaratma çabalarında da yeterli olamamıştır. **«Demokratik bir tartışma ortamında bugün çok büyük sanılan bir takım görüş farklarının giderilmesi ve belli ilkelerde birleşilmesi mümkündür. Bunun yolu, genel merkezin, parti içi muhalifleri de, MDD ilkeleri etrafında birleşen devrimcileri de bilim ve araştırma bürosunda toplayarak parti stratejisini sağlam biçimde saptamaktır.»** denilerek tartışmaya ve birleştirici çalışmalara yol gösterildiği halde, bu çizgi etrafında yayınların sürekli olmaması, gerekli etkiyi yaratamamıştır. Zaman zaman bu anlayışa ters düşen yazıların yayınlanması da, bir çelişki meydana getirmiştir.

Ancak, ANT'ın bu hatalarının ve yetersizliklerinin çeşitli nedenlerini de göz önünde tutmak gerekmektedir. Bu nedenlerin başında derginin çeşitli maddi imkansızlıkları gelmektedir.

ANT, Doğan Özgüden ve İnci Özgüden'in ayrıldıkları gazeteden kıdem tazminatı olarak aldıkları, sadece üç

● Türkiye'de «tabu» sayılan bir çok konuya ANT cesaretle eğilmiş, örneğin silahlı kuvvetlerdeki darbeci eğilimler ve yüksek askeri şahısların hakim çevrelerle ilişkileri belgelerle ortaya konulmuştur. 90. sayı ve subay holding meselesinin yeraldığı sayılar bu konuları işlemektedir.

● ANT, devrimci gençliğin mücadelesini daima desteklemiş, sayfalarında bu yürekli mücadeleye daima geniş yer vermiştir. Vedat'ın Teknik Üniversite'de öldürülmesi üzerine yayınlanan 83. sayıdan dolayı ANT iki mahkumiyet yemiştir:

● Üçüncü dünyanın kurtuluş hareketleri de, ANT sayfalarında en geniş şekilde yansıtılmış ve Türkiye halklarının bu mücadelelerle kader beraberliği belirtilmiştir. ANT'ın 66. sayısında, büyük devrimci Che Guevara'nın mücadeleleri ve hayatı tefrika edilmeğe başlamıştı.

ZERİNE ÖZELEŞTİRİ

● Amerikan emperyalizmine karşı en sert mücadele veren yayın organlarından biri ANT olmuş, 41. sayısının kapağında, Türkiye topraklarını çiğnemeğe gelen 6. Filo denizcilerine «GO HOME» diye bağırmıştı.

sayıyı finanse edebilecek kadar bir yatırımla kurulmuştur. Örgüt - yayın organı dayanışmasına birinci derecede önem verdiğimiz halde, maalesef ANT sol örgütlerden aynı dayanışmayı görmemiştir. İşbirlikçi kapitalistlerden ve onların kontrolundeki devlet kurumlarından (Basın İlan Kurumu'nun sayı başına ortalama 200 lira olan ilanı hariç) hiçbir şekilde ilan alması söz konusu olmadığı ve tek geliri dergi satışı olduğu halde, dağıtımın kontrolu ve abone sağlanması konularında dahi ANT'a hiçbir yardım yapılmamıştır. Bir buçuk yıl sadece satış gelirleriyle ayakta durabilen ANT, 1968 yılı ortalarında maddi imkansızlık yüzünden kapanma tehlikesi geçirmiş, fakat kitap yayınına başlanması ve kitapların derginin finansmanını sağlayacak kadar ilgi görmesi sayesinde mücadelesini sürdürebilmiştir. Ek finansman sağlamak için kitap yayını işinin de aynı kadronun üzerine yüklenmesi, dergiyi binbir güçlük içinde hazırlayan arkadaşları daha verimli bir çalışma yapmak imkanından tamamen yoksun bırakmıştır.

Dizgi ve baskısının, dağıtımının sık sık sabote edilmesi, savcılar tarafından açılan ceza davalarının 500 yılı aşması, haftada iki üç gün savcılık ve mahkeme kapılarında beklemek zorunluluğu da derginin mükemmel şekilde çıkması için yapılan çalışmaları geniş ölçüde aksatmıştır.

Başlangıçta dergimize değerli katkıları olan kurucularımızdan Fethi Naci, birinci yılın sonunda, kendisiyle görüş ayrılığımız olmadığı halde, kitap yayınını geliştirmek zorunda olduğu için dergi çalışmalarına uzun süre ara vermiştir.

Gerek dış, gerekse iç politika konularında ve parti sorunlarında zaman zaman görüş ayrılığımız beliren diğer kurucu Yaşar Kemal ise, özellikle son zamanlarda parti yöneticilerine yönelttiğimiz eleştiriler karşısında, «Aybar'la sonuna kadar beraber olduğunu» belirterek ANT'tan ayrılmıştır.

Üzülerek belirtelim ki, birkaçı hariç, sosyalist düşünürlerimiz ve yazarlarımız da ANT'a gerektiği şekilde yazı ve inceleme katkısında bulunmamışlardır. Bu durum, ANT'ta devamlı yazısı çıkan kişilerin dergiye damgasını vurmasında ve derginin tüm Sol'a açık bir «forum» olma niteliğinin kaybolmasında, önemli bir rol oynamıştır.

Bu yapı ve imkansızlıklar içerisinde, sadece üç dört kişinin çabasıyla ANT'ın hatasız ve en mükemmel biçimde çıkması herhalde beklenemezdi.

● Emperyalizmin yerli işbirlikçileri, «GO HOME»u hazmedememişler, 41. sayı çıkar çıkmaz Tan Matbaası tesislerinde ANT'ın dizilmesini ve basılmasını yasaklamışlardı. Resimde, olayı anlatan 42. sayının kapağı görülüyor.

Nitekim, derginin genel politikası dışında, ayrıntılarda da belli yetersizlikleri ve hatalar olmuştur. Dergide gerek içerik ve gerekse terminoloji bakımından belli bir bütünlük sağlanamamıştır. Zaman zaman çeşitli analizler yapılmakla beraber, sentezlere gidilememiş, devrimci teorinin her sayıda olaylarla birlikte somutlaştırılarak yansıtılması mümkün olamamıştır. Haftalık bir derginin süratli çalışma temposu içerisinde bazı olayların devrimci teori açısından değerlendirilmesinde yetersiz kalınmıştır.

Dış olaylara büyük ağırlık verilmekle beraber, bunlarda da ısrarlı bir takipçilik sağlanamamış ve bir bütünlüğe gidilememiştir. Sanat haberleri ve yazıları, dergimizin en çok aksayan yönlerden biri olmuştur.

Süreklilik ve bütünlük sağlamadaki bu yetersizlik, kitleleri yönlendirme ve Örgütü devrimci çizgiye zorlama konusunda ANT'ın gerekli etkiyi sağlayamaması sonucunu doğurmuş, giderek Türkiye için gerekli doğru devrimci stratejinin çizilmesine yardımcı olma görevi yerine getirilememiştir.

Bütün bu hatalara ve eksikliklere rağmen ANT, devrimci teorinin başlıca ilkeleri olan «işçi sınıfı öncülüğünden asla taviz vermemek», ittifakların ancak onun öncülüğünde kurulabileceğini ısrarla savunmak, emperyalizme, işbirlikçi kapitalizme, toprak ağalığına, işbirlikçi büyük bürokrasiye karşı yılmadan mücadele etmek, somut olayları ve gerçekleri, gerektiğinde hiç kimsenin karşı çıkamadığı tabu'ları dahi ağır ceza tehditlerine rağmen en sert şekilde eleştirerek ortaya koymak, işçi, köylü ve gençlik hareketlerini ve tüm demokratik hareketleri destekleyerek emperyalizme ve faşizme karşı yılmadan savaşmak suretiyle devrimci görevini imkanlarının elverdiğince yapmış olduğuna inanmaktadır.

Dış olayların izlenmesinde bir bütünlük sağlanamamakla beraber, özellikle Ortadoğu, Latin Amerika ve Vietnam olaylarını geniş şekilde işlenmek suretiyle ulusal kurtuluş mücadelelerinden Türkiye kamuoyu haberdar edilmiş, Türkiye'nin bu hareketlerle ve özellikle Ortadoğu'daki anti-emperyalist mücadele ile kader birliği ısrarlı şekilde ortaya konulmuştur.

ANT, Türkiye'nin etnik sorunlarını da bilimsel sosyalizmin emrettiği gibi gerçekçi bir biçimde ortaya koymuştur.

● Gazetelerin çarşaf gibi ilanların hatırına susarak eleştirmekten kaçındıkları büyük işbirlikçi kapitalistlere karşı en etkin mücadeleyi ANT vermiş, bir yandan holdingleşme eğilimlerini eleştirirken, bir yandan da işçinin bu kapitalistler karşısındaki başlıca savunucusu olmuştur.

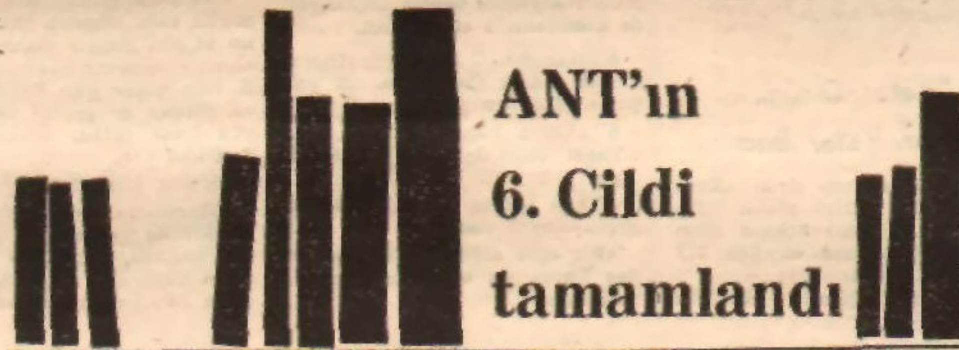
Yine bütün maddi imkansızlıklara ve sabotajlara rağmen, ANT teknik bakımdan en mükemmel biçimde yayınlanmağa çalışılmış, Türkiye basınına, derhal diğer yayın organları tarafından da benimsenen çeşitli teknik yenilikler getirmiştir.

Egemen sınıflar adına Türkiye kamuoyunu şartlandırmakta, devrimci mücadeleyi yozlaştırmakta en büyük rolü oynayan Bâbıâli basınının içyüzü de sadece ANT tarafından açıklanmıştır.

Üçüncü mücadele yılımızı ve altıncı cildimizi kapatırken yaptığımız bu özeleştiri ile, bundan sonraki mücadelelerimizin daha başarılı şekilde yürütülmesi için gerekli zemini de hazırladığımıza inanıyoruz.

ANT, önümüzdeki sayıdan itibaren genç arkadaşların ve tüm devrimcilerin katkısıyla yeni bir atılım yaparak, devrimci mücadelesinde daha güçlü bir aşamaya girecektir.

ANT

Üç yıldan beri bağımsızlık ve sosyalizm için mücadelesini aralıksız sürdüren ANT Dergisi, bu sayısı ile altıncı cildini de tamamlamıştır.

ANT'ın bu cildine imzalarıyla katkıda bulunan yazarlar ve sanatçıların listesi aşağıdadır:

Tektaş Ağaoğu, Günay Akarsu, Murad Akçam, Kadir Akkaya, Osman K. Akol, Memduh Aloğlu, Erbil Altan, Ahmet Aras, Osman S. Arolat, Galip Arslan, Selma Ashworth, Engin Aşkın, Hüsamettin Aşkın, Behzat Ay, Mehmet Ayhan, Süleyman Balkan, Yakup Barokas, Hüseyin Baş, Ataol Behramoğlu, Namık Behramoğlu, Ömer Bekarlı, Süreyya Berfe, Juan Bosch, Ender Kamil Boyacı, Mehmet Emin Bozarslan, Hüseyin Cihangir, Enis Coşkun, Sıtkı Coşkun, Haldun Çalıkoğlu, Osman Çallı, Tevfik Çavdar, Mao Çe-Tung, Yalçın Çetin, Fahri Çitilci, Osman Yeşil Çobanoğlu, Mehmet Çubuk, Akça Dadal, Yıldırım Dağyeli, Nuri Delibaş, Hüsnü Dilli, Şuayip Dilmen, Sehcer Divitçioğlu, Ali Doğan, Ferruh Doğan, Asiye Elliçin, Burhan T. Ener, Zeki K. Ergin, Emin Ergun, Kayhan Fehimoğlu, Yüksel Feyzioğlu, Mahmut Aydan Gedikali, Halit Göçmen, Muzaffer Gönen, Mekin Gönenç, İsmail Gülda l, Hasan Gülşan, Adil Gülvahaboğlu, Ergin Günçe, Metin Gür, Aytekin Gürler, Yunus Haydar, Selahattin Hilav, Mustafa İlhan, Alpay Kabacalı, İsmail Kahraman, Nuri Karacan, Ali Karcı, İ. Kavalcıoğlu, Gürol Kavuk, Makbule Kaygılı, Doğan Kekevi, Ahmet Kemal, Yaşar Kemal, Kemal Kırlangıç, Hüseyin Kıvanç, Kemal Koyaş, Ahmet Köklügiller, Mehmetcan Köksal, Hüseyin Köprülü, Şükran Kurdakul, Ali Kemal Kurtaran, Adil Kurtel, Yalçın Küçük, İdris Küçükömer, V. İ. Lenin, Arslan Mengüç, Erdal Merdan, Özkan Mert, Etem Mete, Robert P. Millon, M. Muradyan, Tan Oral, İbrahim Osmanoğlu, Ferit Öngören, Güray Öz, Sevgi Özdamar, Çetin Özek, İsmet Özel, Sadettin Özen, Hilmi Özgen, Doğan Özgüden, İnci Özgüden, Sedat Özkol, İlhan Özturan, İrfan Özyurtlu, Faruk Pekin, Ercan Sarıhan, Bayram Savaşçı, Berthe Schwartz, Muzaffer Sencer, Hüseyin Serkan, Abdullah Sert, Nebil Sezer, Ahmet Soner, Tekin Sönmez, Kemal Sülker, Jak Şalom, Duran Şataf, Kani Şengül, Kemal Şerif, Emek Taşkıran, Orhan T. Tekeli, Mahmut Tekin, Erhan Tez, Muzaffer Tunçağ, Atilla Turgay, Işıl Türkben, Erkan Tüze, Nurer Uğurlu, Mim Uykusuz, Niyazi Volkanlı, Altan Yalçın, Yücel Yaman, Can Yücel, Hikmet Yürük, Mehmet R. Zaralı, Durdu Ziba.

ANT ciltleri, yurt ve dünya olaylarını kronolojik şekilde sosyalist dünya görüşü ile değerlendiren en güvenilir belgeler olduğu gibi, aynızamanda Türkiye'nin seçkin yazar ve düşünürlerinin görüşlerini tesbit eden değerli birer kaynaktır.

ANT'ın altıncı cildi için cilt kapakları hazırlanmakta olup çok yakında 15 Lira fiyatla okurlarımıza sunulacaktır.

Ayrıca kolleksiyonumuzdaki dergilerle az sayıda cilt yaptırılmakta olup, altıncı cilt 50 lira fiyatla temin edilebilecektir. Daha önceki ciltler ise 75 liradır.

131 - 157. sayıları düzenli ve temiz olarak biriktirmiş olan okurlarımıza da bir kolaylık tanınmış olup, bunları idarehanemize getirdikleri takdirde 20 lira fark ödemek suretiyle ciltlisiyle değiştirebileceklerdir.

İstanbul dışındaki okurlarımız ise, cilt kapağı yada cilt taleplerini, «ANT Dergisi . P.K. 934 - Sirkeci . İSTANBUL» adresine bildirmelidirler. Bu talepler, posta ve ambalaj masrafı olarak cilt kapakları için 3, ciltler için 5 lira fark eklenerek ödemeli gönderilecektir.

Günde on liraya mutbakta 12 - 16 saat çalışan bir eğitim işçisi

HELA TEMİZLEYİCİSİ
— Ayda 378 liraya 9 nüfus —

Devlet personelleri ve öğretmenlerin bozuk düzene karşı savaş açtığı şu günlerde, bu kesimin en kötü şartlarda yaşamakta olan gruplarından biri de eğitim işçileridir. İnsanca yaşama ve özgür sendikalaşma yönünden büyük zorluklar içerisinde yaşayan bu grubun acı dramı bütün açıklığıyla ortaya serilerek bilinmelidir. Aşağıdaki yazıda arkadaşımız Osmanoğlu, eğitim işçilerinin insanlık dışı yaşama şartlarını ve sendika meselelerini dile getirmektedir.

Türkiye'de oynanan bir kadro faciası

Bu çilekeş insanlar işçi mi, memur mu?

İbrahim OSMANOĞLU

BUGÜN Türkiye'de özel okullarda çalışanlar hariç 60 bini aşkın eğitim işçisi vardır. Eğitim işçileri, okullarda çalışan müstahdemlerdir. Yüznumara temizleyicisinden kalorifercisine dek... Okullarımızın birtek tutulacak, öğünülecek yanı varsa, o da temizliğidir. En dipte köşedeki okula varın, temiz bulursunuz. İlgililer **«Okullarımızda eğitim öğretim yapılıyor»** diye öğünmesinler de, **«okullarımız temizdir»** diye öğünsünler. Ama azıcık da utansınlar. Utansınlar çünkü, okulların her türlü temizlik işini, günde 12-16 saat çalışarak yapan bu insanlar ayda 281-440 TL arasında ücret almaktadırlar. Yanlış söylemedim, günde 12 saat çalışan (yatılı okullarda 16 saatı bulmaktadır bu süre) bir eğitim işçisi 281, ençok 440 lira para almaktadır. Dünyanın hiçbir ülkesinde emek bu kadar ucuz değildir. Çalışan insanlar böylesine kahredilmemektedir.

Örneklerle gidelim: Kılıçaslan İlkokulu 12 dershaneli, öğrenci mevcudu 1000'in üstünde... Üç işçi çalışmaktadır bu okulda. Sabah 7 de işbaşı yapar, akşam 20 de işi bırakırlar.

Nazım Amca 55 yaşında, saçı sakalı bembeyaz. Karsın Ardahan'ından kopup gelmiş İstanbul'a. 9 nüfuslu bir aile reisi. 180 lira bir gecekonduya kira ödemektedir. Aldığı 378 Türk lirası. Geçenlerde tıkanmış yüznumarayı temizliyordu, kolları dirseklerine dek sıvalı. **«Nasılsın Nazım Amca»** dedim.

"Yeter Olsun,, diyor Yeter Bacı

«Görüyorsun ya» dedi. Evet görüyordum; elleri pislik içinde, akan burnunu koluna silen yargıtayın memur saydığı 378 liralık Nazım Amca'yı.

Geri döndüğümde Sadık'la karşılaştım. Bir deri bir kemik, kalb hastası idi kendisi de.

Kömür dolu tenekeleri merdivenlerden çıkarmaya çalışıyordu. **«Teneffüste benim sınıfa gel de konuşalım,»** **«Olu»** dedi.

Kastamonu köylüklerinden gelmiş Sadık Özgüç te. 42 yaşında, 338 lira alıyor.

8 nüfusa bakmak zorunda. **«Anam öldü de sekiz kaldık»** diyor.

«Nasıl işlerin Sadık Efendi, geçinebiliyor musun?»

«Bir eşek aldım da hocam, üç beş kuruş da o kazanı, geçiniyuk işte.»

«Sizi memur sayıyorlar, ne dersin?» Güldü. Ellerine baktı, ayaklarına baktı, sonra ellerini sakalına götürdü:

«Ne mamırı ya!. Biz kim mamırlık kim. Okuma yazma bilinmi ki biz, mamır olalım. Mamır olana dokturlar bakiy, ilacını ali. Ben geçen gün Eyübe doktura gettim de reçete verdi, tam yüz kaat tuttu, emme alamadım ki.»

«Hasta mısın?»

«Hastayım ya, galbim hasta. Müdür de geçen gün gızdı bana, bağırdı, «hayvan» dedi. Az daha duracaktı galbim. Müdüre filan başeğmem ben emme, ekmek parası ne edersin. «eşek» diyo gene çekiyoruz.»

«Siz eşek falan değilsiniz Sadık Efendi. İnsanın hasısınız. Bu memlekette kimin ne olduğu birgün anlaşılacak. İşinizden de sizi kimse atamaz. Arkanızda sendikanız var.» Gülümseyerek çıktı sınıftan.

Aşağı indiğimde, beş yaşındaki kızını sürüte sürüte götüren Yeter Bozkurt'la karşılaştım. **«Ne oldu Yeter Bacı»,** «Hiç dedi bana simit al diyor da...»

Öğrenciler kooperatifin önünde kuyruğa girmiş, simit, kek, gazoz v.b. alıyorlardı. Eğitim işçisi Yeter Bozkurt'un kızının da canı çekmiş olacak simitleri. Oysa Yeter'in cebinde 25 kuruş yok ki, verip de simit alsın kızına.

281 lira aylığı var Yeter'in, kocası hasta. Sekiz nüfusa bakıyor. **«Yeter olsun bu çektiklerimiz»** diyor Yeter Bacı.

Batıya Açılan Pencere

Ali Tiryaki, Metehan İlkokulunda çalışmaktadır. Eğitim İşçileri Sendikası Genel Sekreteridir kendisi. 5 nüfuslu, beş yıllık işçi, 378 lira aylıklıdır. Kendisinden Yargıtayın, Danıştayın ve Sayıştayın işçileri memur sayıp saymaması konusundaki yazıları istedim. **«Bende yok»** dedi. **«Sendika merkezinde var, hele bir çay içelim şu kahvede, sonra birlikte gideriz dosyaları görürsünüz.»**

Çaylarımızı yudumlarken Ali Tiryaki: **«Yargıtayın bizleri memur sayması bizlerle alay etmektir. Bizler emekçiyiz. Günde 13 saat çalışan emekçi hem de».**

«Bu 8 saatten fazla çalıştırılamıyacağınız konusu ne oldu Ali kardeş» dedim.

«Bu konuda Milli Eğitim ve Çalışma Bakanlıklarına yazdığımız yüzlerce yazıdan sonra cevap aldık. Valilik kanalı ile okul müdürlüklerine bildirildi. Ama gene bildiklerini okuyorlar, gene 13 saat çalıştırıyorlar. İlköğretim Müdürlerinin ve okul müdürlerinin üzerimizdeki baskıları devam ediyor. Arkadaşlar korkularından sendikaya da kaydolamıyorlar bu yüzden».

«E düzen böyle Ali Kardeş. Sizden yana değil ki bu düzen.»

«Doğru, dedi balık baştan ko-

Arkasız Memurun Davranışı

Memurlarla hükümet arasındaki ilişkileri belirlemek, görevin yetki ve sorumluluklarını genel kurallara bağamak amaçlariyle II. Mahmud döneminde (1809 - 1839) meydana getirilen kuruma Osmanlı ıslahatçıları Dâr-ı Şûrayı Bâbıâli adını vermişler.. Sonradan, kişilik sahibi kimi aydınların da görev aldığı Devlet Şurası'nın ilk adımı. Kendi üzerlerine arazi ferağ ettirme numaralarını önlemek için valileri maaşa bağlayan kurum.

XIX. yüzyıla kadar Osmanlı devlet sisteminde sivil yönetimin ilmiyye (adliye ve maarif), mülkiye (idare) ve kalemiye (büro işleri) olarak bölündüğü, kalemde en yüksek görevlerin nişancılık ve defterdarlık olduğu, bilinmektedir. İlkin yüksek dereceli memurlukların sayıca artması yine II. Mahmud döneminde, yeni nazırlıklar kurularak yetkilerin ayrılması ile başlar. Ve giderek yabancı sermaye ilişkileri çoğaldıkça, koninin tepesinde tutunmayı başaranların ilişkilerinde değişmeler görünür. Küçük devlet hizmetlerindeki sayıca artma da yüzyılın ikinci yarısında küçük hizmetlere gereksinme duyulmasından sonradır.

Cumhuriyet döneminde ise küçük memurluk, orta okul ve lise bitirme olanağı bulabilen gençlerin herşeyden önce ekmek kapısıdır. Nüfus ya da belediye; nafıa müdürlüğü kalemiyle, adliye kalemi arasında herhangi bir seçme yapamadan 15-20 lira asli maaşla kapağı devlet kapısına atmak, yaşamı sürdürmenin bir yolu ve garantisi olduğu için, tek parti dönemi memuru, hele baremin üç dört basamağında ilerlemişse, koninin tepesinde yerleşenlerin hisse senetleri yoluyle üretim araçlarına sahib olma doğrultusundaki girişimlerini görmemiş, görse bile bundan rahatsız olacak düşüncelere gidememiştir.

Küçük memurun toplum içindeki yerini düşünmesi, D.P. iktidarının yarattığı sun'i ekonomik hızlılık içinde, ithalatçının İstanbul dışında kurduğu köprü başlarının çalışmaya başlamasından ve toprağı yetişmeyen köylünün şehirlere akın etmesi ile, küçük esnafın bir takım atılımlar yaparak «anadolu tüccarı» niteliğini kazanmasından sonradır. Artık memur, dar gelirli olarak adlandırılmasındaki gerçeği kavramakta, bir adım daha ileri giderek fikir işçisi olduğunun bilincine varmaktadır.

Böylece tek parti döneminin, biraz da yetki ve sorumlularından ötürü kendisini halkın üzerinde gören memur tipi gitmiş, yerini, başka bir ekonomik çizgi içine yerleşen, bürokrasiden koparak, zaman zaman sınıf değiştirme umutlarına kapılsa bile bunun gerçekleşemeyeceğini gören ülkemize özgü bir tabaka almıştır. Çevresindeki dışa bağlı ekonomik gelişmeleri gördükçe iç ve dış sermaye kavramlarının büyük bir hızla bilincine vararak, sendikal özgürlüklerine sahip çıkma istemini göstermesi ise bu aşamanın son halkası olmuştur.

Önümüzdeki dönem, bütçe açığını yeni yeni zamlarla dikmeye çalışan iktidarın bu büyük ve ne isteğini bilen kitle adına talepte bulunan sendikalar karşısında bir çıkar yol bulması mümkün görünmemektedir. Geçici bir takım tedbirlerle kimi istekleri karşılasa bile, iç ve dış sermaye ve bürokrasi ile arasındaki çelişkileri gören küçük memurun yüksek sesle konuşmayı öğrenmesi, sendikal özgürlük ve grev haklarının alınması ile yeni mücadele biçimlerine dönüşecektir.

Şükran KURDAKUL

BADANA YAPAN MEMUR
— Grev hakkından yoksun emekçi —

kuyor.» Devamla, «Hele Orta Öğretimdeki, bilhassa yatılı okullardaki arkadaşların durumu daha da beter. Günde 15-16 saat çalışıyorlar. Gidin de şu Galatasaray Lisesindeki arkadaşların halini görün. Yirmi yıllık arkadaşlar, yirmi yıldır yıkanmamış yataklar içinde yatıyorlar. İçinde it yatmaz o yatakların.»

Hani şu Galatasaray Lisesi var ya, ordan söz ediyor Ali Tiryaki. Tevfik Fikret'in müdürlük yaptığı Galatasaray. «Galatasaray mezunuyum» diye böbürlenenlerin Galatasarayı.

Batıya açılan kültür penceresi Galatasaray. İşte orada yirmi yıldır işçilerin yatağı yıkanmamış. Ne söylenir bilmem ki.

Sendika Odasında

Eğitim İşçileri Sendikası 1962 yılında kurulmuş. Birçok isim değiştirerek en son 1967'de «Eğitim İşçileri Sendikası» olarak kongresini yapmış. Merkezi Cağaloğlu'nda Aydınlar Han kat: 3, No: 34'tedir. 34 numaranın kapısını açarak girdim içeri. Odada 7-8 kişi vardı. Genç bir arkadaş sendika başkanı diye tanıttı kendini. Bayram Tülü. İkinci başkan, siyah kadın Necmiye Tetemen.

Bu arada Hıfzı Kaçar girdi içeri, Sendikanın fahri başkanı. Sohbete başladık. Hıfzı Kaçar: «Hocam, bunlar henüz toplu direnmeye geçemiyorlar. Daha yönleri belli değildir. Ama yavaş yavaş oluşuyorlar. Bu konuda TÖS'lü öğretmenlere büyük görev düşmektedir. Hepsi aynı çatı altındadırlar. İşçi arkadaşlara yardımcı olmalı, onları aydınlatmalıdırlar.»

Memur mu İşçi mi ?

Kalın bir dosya getirdi önüme Bayram Tülü. İlkin Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 25.10.1967 tarih ve 1969/1499 esas ve 485 sayılı kararını gösterdi. Bu kararla Eğitim İşçileri memur sayılıyorlardı. Buna karşılık Danıştay Genel Kurulu da 1968/67 esas ve 1968/69 sayılı kararında bu kimselerin yeni kadro kanunu çıkarılıp intibakları sağlanmadıkça memur sayılamıyacaklarını ifade ediyor. Ayrıca Sayıştay da 10.7.1968 tarih ve 572786/405 sayılı genel kurul kararında bunların memur sayılamıyacaklarını saptıyor.

Biraz düşünelim, günde 12-16 saat beden gücü ile çalışan, buna karşılık ayda 281-440 lira ücret alan, bordrolara imza yerine parmak basan, yılda 15 gün izin hakkı olan, sağlık garantisi bulunmayan bu insanlar memur olabilirler mi?. Bunlar işçidirler. İşçi sendikası kurabilirler, boykota, greve de gidebilirler.

Gene Sohbet, Gene Dert...

Memur sayılıp sayılmama konusundaki tartışma odanın içini gürültüye, kahkahaya boğdu bir anda. Sendika saymanı hırçın Karadenizli Ahmet Yazıcı «Bugüne kadar kimse bizim hakkımızı aramamıştır. Oyumuzu alıp sıcak koltuğa yerleşen politikacılar herşeyi unutuyorlar. Onların yalan söylediklerini anladık.

Artık hakkımızı kendimiz alacağız. Bizim Haydarpaşa Lisesinde 31 yıllık İsmail Dede 440 lira maaş alıyor. Arif Dayı da öyle. 27 yıllık, 350 lira maaş.. ha böyle memur olur mu»?

Kadıköy Kalamış İlkokulunda çalışan Temsilci Nuri Gürbüz karıştı söze:

«Bizde bir arkadaş hastalandı. Sebebi okul müdürü idi. Kendi eşyalarını bir apartmandan diğer apartmanın 5. katına taşıttı. Arkadaş terledi, üşüttü. zatürre oldu. Sonra da vereme çevirdi. Altı ay yattı, hastaneden çıktığı zaman da işe almadılar, lojmandan da attılar.»

Zekeriye Ondüllü: «12 yıl hiç terfi etmedim. Ama sendika kurulduktan sonra terfi ettim.» Sigarasından derin bir nefes çeken Ali, karşıma dikildi. Gözleri kızgın bir boğanın gözlerini andırıyordu. «Şimdi bir elime geçse ya o herifler, (Kimleri kastettiğini anlıyordum) boynunu koparırım. 7 senedir Motor - Sanatta çalışıyorum. Her ay başı evden bir miktar parayı avrattan zorla alarak maaşın üzerine koyuyorum da okulda borçlu olduğum öğretmenlere dağıtıyorum. Daha ben bir ay olsun eve maaşımı getiremedim. Milyonları çalan deyusların yüzünden bu. Hükümete bakarsan, onu boşver. Elinden gelse bugün aldıklarımızı da vermeyecek.»

BİR PASPASÇI
— Sosyal haklar nerede? —

Bir Soru ve Sonuç

Biri öteden «Kandilli Kız Lisesini de yaz» dedi. Kandilli Kız Lisesi Müdüresi Resmiye Boysan, işçilerin 8 saat çalışacaklarına dair listesini yapmış, duvara asmış. Asmış ama süs için asmış, göz boyamak için asmış. İşçiler gene 13-16 saat çalışıyorlar. Sendikaca kendisine, bunun kanunsuz olduğu, bakanlığın emrini çiğnediği söylenmişse de Resmiye Boysan Hanımefendinin cevabı «Ben bakan filan tanımam» olmuştur. Eh böyle bakana böyle müdür lazım.

«Sizin meseleniz müdür meselesi değil. Müdürler de bu düzenin adamları olan birer kukladırlar. Kimseden, hakkınızın verilmesini de boşuna beklemeyin.

Daha etkili olabilmeniz için birşeyler yapmanız lazım. Bu konuda neler düşünüyorsunuz, bir bir sıralar mısınız?»

Birbirlerini tamamlayarak:

1 — Sendika üyelerinin aidatlarını bordrolardan kestirmiyorlar. Bunu halledeceğiz. Paraya ihtiyacımız var.

2 — Seminerler düzenleyip arkadaşlarımızı aydınlatmak dileğindeyiz. TÖS'ten ve TÖS'lü öğretmenden yararlanmak isteriz.

3 — Yatılı okullarda boykot yapacağız. Onun arkasından grev gelecek.

4 — Haklarımızı kendimiz alacağız. Bizi 281 liraya çalıştıranlara güvenimiz yok.

Ayrılmak üzere iken Ahmet Yazıcı: «Birşey daha söyliyeceğim, onu da yaz» dedi. (Elinde BUGÜN gazetesi vardı, Kandilli Kız lisesi Müdüresi'nin ettiklerini yazıyordu). «Basın bizimle ilgilenmiyor, tek satır bildirimizi almıyor. Sosyete avratlarının boy boy resimlerini yayınlıyorlar, kumaş pardesü dalaveresini hizmet diye yutturuyorlar. Sonra da namuslu ve halktan yana gözüküyorlar. 60 bin eğitim işçisinin meselesi az mı önemli».

Bu sese kulak versin namusluyum diyen basın biraz.

Yazımızı bitirirken eğitim işçileri dostlarımıza birkaç kelime söylemek isteriz: Sizler sömürülen 30 milyonun bir bölügüsünüz. Sizleri sömüren bir avuç soysuz takımıdır Türkiye'de. Sizler çokluksunuz, onlar azlıktır. Bugünkü düzenin çarkı sizleri sömüren azınlığın lehine, sizlerin ise aleyhine dönmektedir. Bu çarkı tersine döndürmedikçe, yani bu bozuk düzeni kökünden yıkıp yerine kendinizden yana bir düzen kurmadıkça kurtuluş umudunuz yoktur. Bunu böylece bilesiniz...

Orman Bakanı dinle !..

Yaşar YILMAZ

Saimbeyli ve Feke ilçelerine bağlı bir çok orman içi köy vardır. Kasım ve Aralık ayında odun soygunu hızlanır. Bu köylerde geçim odun keserek sağlanır. Köylerin çoğunda yol yoktur; insanları yabancılardan ürker, yalnız orman memurunu ve aracıları tanırlar. Güze doğru gösterilen yerlerde odunu kesip hazırlayarak uzun ster'ler halinde istif ederler. Ster bir hacim birimidir. Bir metre küp oduna bir ster denir. Köylüler odunu bir metre eninde ve bir metre yüksekliğinde 50-60 metre uzunluğunda gayet düzgün bir şekilde istif ederler.

Yalnız Saimbeyli'ye bağlı 23 köy odun keser ve orman işletmesinde yüzde hesabıyla odun alırlar. Odunu keserek istif ettikleri yere dağ yolu ulaşıyor ve kamyon gidebiliyorsa orman işletmesi odunun %50 sini köylüye verir. İstif yerine ulaşım güç ise % 100 ünü köylüye verir. Bu oranlar ayrıca duruma göre değişebilir.

Kayseri, Maraş gibi iç anadolunun bazı il ve ilçelerinin kereste ihtiyacı Saimbeyli ormanlarından kesilerek karşılanmaktadır. İşte yüzde ellisini köylünün yüzde ellisini orman işletmesinin aldığı odunlar bu kesimlerin yapıldığı o yılki istihsal sahalarında geriye kalan çam kolları ve benzeri odun artıklarıdır. Orman işletmesi kendine kalan %50 hisseyi çevre ilçelere mesela Tufanbeyli İlçe merkezine ve köylerine Ster'i 11 liradan satmaktadır. Kesim yapan köylülere kalan %50 hisse ise aracılar tarafından kapılır, Kayseri ve ilçelerinde büyük kârlarla satılır.

Aracıların rağbet ettiği %100 olarak köylüye devredilen odunlardır. Asıl soygun burada olmaktadır. Köylüye odunun yüzde yüz verilebilmesi için kesim yerine ulaşmanın güç olması şartını söylemiştik. Ormanın kesim yapılacak yeri doğrudan doğruya orman işletmesi tarafından verilmez. Fakat aracılar vasıtasıyle belirli yerler orman işletmesinden alınarak köylüye verilir. Kesim yapılacak yer köylünün köyünün sınırları içinde bile olsa aracılar köylüleri ormana kesime sokmaz. Ne zamanki köylü odunu o aracıya satacağını satmazsa 5 bin yada 10 bin lira tazminat ödeyeceğini noter huzurunda bir senetle garanti eder, işte o zaman ormana girebilir ve odunu keserek istif edebilir. Kesici köylü, orman işletmesine müracaat ederek kestiği odunun kaç ster olduğunu bir orman memuru vasıtasıyla tesbit ettirir. Bütün bu işlere aracı karışmaz. Köylü orman işletmesinin kapısında bekliyen aracıya hemen orada odunun satış belgesini imzalıyarak devreder.

Aracı köylüden ster (Metre küp) hesabıyla aldığı odunu ton hesabıyla satar. Genellikle çam odunun 3. ster'i bir ton, ardıç odununnun 2,5 steri bir ton, meşenin ise 2 ster'i bir ton gelmektedir. Şimdi bir misalle aracının ve köylünün aldığı paraları daha açık görelim. Aracı köylüden bir ster çam odununu 20 liradan, meşe ve ardıç odununu ise 30 liradan alır. Kayseride odun fiatları cinsine göre tonu 230 lira ile 250 lira arasında değişir. Biz meşe odununu göz önüne alalım. Meşenin 2 ster'i bir ton ettiğine göre aracı köylüye 60 lirayı bir ton odunun kıymeti olarak verir.

En kötü şartlarda odunun kilosunu kamyonlar 10 krş.'tan taşımaktadır. Şu halde 100 lirada bir tonun Kayseriye taşınma ücretidir. Böylece aracı Kayseriye indirdiği odunu 160 liraya mal eder ve 250 liraya satar. Bundan ortalama her kamyon da 900 lira kazanır. Bunun yanında günlerce çoluk çocuk seferber olan köylü aynı odundan 600 lira alır. Aslında aracının aldığı rakam çok daha fazladır. Çünkü odunu taşıyan kamyon bizzat aracının olduğu için bundan da kâr ederek 900 lira verine 1400-1500 lira kâr etmektedir.

Orman emekçisi bir aile geçimini yalnız «kesicilik»le temin eder. Ortalama yılda 10 kamyon odun kesen bir aileyi düşünürsek 15 bin lirayı aracı alır, köylü ise 6 bin lira alır.

Aracılar genellikle ilçe merkezlerindendir. Kızılağaç işletmesine bağlı aracılar AP'li küçük Nuh ve büyük Nuh adındaki iki akraba, Saimbeyi işletmesindeki aracılar ise CHP'li bilinen Saim Yazıcıoğlu, Ferit Yazıcıoğludur. Ayrıca Şükrü Öztürk, Şükrü Yeter ve orman başmüdürünün yakın dostu olduğu söylenen Kozanlı Mehmet Dağlı ile Veli Metli, Kör Kemal namıyla tanınan Kemal Korkmaz ileri gelen aracılardır. Aracıların aralarında rekabet vardır ve genellikle büyük şehirlerde bulunurlar. Saimbeylideki eski bölge müdürü Servet Oğuz'un aracılara alet olmadığı için İskilip işletmesine tayininin çıkartıldığı söylenir.

Dinle bakan!..

Eyüplü, Avcıpınarı, Yeniköy, Gedikli, Kızılağaç gibi köylerin emekçilerinin sırtından üç beş aracı hersene yüzbinlerce lira kazanmaktadır.

Orman dışında, bozkırda yaşıyan iç anadolu köylüleri odunsuzluktan uzun kış geceleri cehennem hayatı yaşamaktadır. Buna örnek olarak Tufanbeyli kazasının ırgat, parasızlıktan kışın odunsuz kalan köyleri verilebilir.

Biz köylüler olarak üç beş aracıyı binlerce köylüye tercih etme hakkını ne özel sektörcü AP iktidarında nede onun adamlarında görüyoruz. Bir bakan olarak size ayrıca şunu hatırlatmak istiyoruz: Sizi bakanlık koltuğuna oturtan ormandır, yani odundur. Aynı odun köyümüzden odun emekçisi Kamber Eydemir'in gözünü çıkarttı...

Pentagonizm'in iktidarı güçleniyor

Pentagon dış politikaya nasıl yön veriyor?

Selma ASHWORTH
— Londra'dan yazıyor —

İkinci dünya savaşı sonrasının en korkunç militarizmi hiç şüphe yok ki, Amerikan militarizmidir. Pentagon'un demir pençesi içine almadığı hemen hiçbir bakanlık ve devlet dairesi kalmamıştır. Bunların arasında Savunma Bakanlığı ile en sıkı ilişkisi olan Amerika Dışişleri Bakanlığıdır.

Amerika Dışişleri Bakanlığı yapısı, *yönetimi* ve çalışma metodları tamamen Pentagon'un, CIA gibi casusluk örgütlerinin ve propaganda ajanlarının elindedir. **«The Making of Foreign Diplomacy»** kitabında Joseph **Frankel: «Amerikan diplomasisi askeri stratejinin esiri oldu»** diyordu. Aslında bu eski hikayedir. İkinci dünya savaşından bu yana Amerika Dışişleri Bakanlığı'nın durumuna göz atarsak, Amerikan hükümetinin diplomatik ve askeri fonksiyonlarının birleştirilmiş olmasının bir rastlantı olmadığını, bile bile yapıldığını görürüz.

Amerikanın **«Ulusal Güvenlik Doktrini»**, dış politikayı, genel ulusal güvenlik politikasının ayrılmaz bir parçası şeklinde tanımlamaktadır. Diğer yönden, askerinin dış politikayı etkilemesi karşısında diplomatların pasif kalışı, bizzat onları da **«asker gibi düşünmeye»** güdümlemiştir. 1947'de Dışişleri Bakanlığı **«Politika Planlama Komitesi»** kurulmuştu. Dış politikanın gelişmesini gerçekleştirecek seçme «beyin»lerden kurulu olan Komite, daima dış olayları askeri yoldan giderek, antikomünist yön izliyerek çözmeye çalışmıştır. Politika Planlama Komitesi, deniz, kara ve hava kuvvetleri kumandanlarıyla çok sıkı değinim halindedir. Askeri ve siyasi planlamayı koordine eder. Bu komitenin askeri edası öylesine belirgindir ki, Politika Planlama Komitesinin, *Pentagon'un değil de Dışişleri* Bakanlığının bir kolu olduğunu hatırlamak çok zordur. Örneğin: 1950 ile 1953 yılları arasında bu Komitenin başında Paul Nitze bulunurken, çalışmalarının geniş bir kısmı, Savunma Bakanlığının elemanlarının arttırılması konusunda raporlar hazırlamakla geçmiştir. Nitze'nin başkanlığında hazırlanan 68 No'lı Ulusal Güvenlik Memorandum'u Savunma bütçesinde büyük bir yükselişe yol açmıştır. Ve özellikle bir süre sonra Politika Planlama Komitesi başındaki Nitze'nin Savunma Bakanlığında çok önemli bir göreve atanması son derece ilginçtir.

Gene bu Komitenin ileri gelenlerinden Prof. Robert Bowie de, 1953 ile 1955 yılları arasında NATO kanalıyla Batı Almanyaya nükleer savaş araçları sağlanması fikrini ileri sürmüştü. Amerika'nın Vietnam'daki tırmanma stratejisinin elebaşları da Politika Planlama Komitesi ile Başkanlarından Walt Rostow'dur. Walt Rostow, *askeri yardım programlarının, askeri* bütçelerin hazırlanmasının ustalarından biridir.

Pentagon ile Dışişleri Bakanlığı arasında direkt işbirliği vardır. Politika Planlama Komitesi'nin çalışmalarına Pentagon'dan iki temsilci katılır. Buna karşılık çok sayıda diplomatların, Savunma Bakanlığında, bazen oldukça uzun bir süre, dış politika ile ilgili departmanlarda görevlendirildiği görülmektedir.

Düşüncenin **«Militarize»** edilmesi sadece Politika Planlama Komitesi'ne has bir özellik değildir. Dışişleri Bakanlığının *tüm sektörlerine sıçramıştır*. Dışişleri Bakanlığı'nın 5 kolunda, askeri problemleri Savunma Bakanlığı ile danışma halinde çözmeye çalışan özel gruplar vardır. Hatta askeri - politik problemlerle uğraşan Avrupa ve İnter - Amerika büroları Bakanlık içinde yarı bağımsız bir pozisyon elde etmişlerdir.

Dışişleri Bakanlığı'nın her Başmüsteşarı, yanında dış politikanın askeri yönünde spesialize olmuş uzmanlar bulundurmuştur. 1961'den bu yana da dış politikayı askeri departmanlarla koordine etmek üzere **«Politik - Askeri İşler Komitesi»** kurulmuştur. 70 elemanı olan bu büro Savunma Bakanlığı ile Dışişleri Bakanlığı arasında çok önemli bir görevle yüklüdür. Çalışmalarının kamuoyundan saklanan bir yönü, Askeri - Endüstri monopollerinin çıkarlarına çok yakından bağlı bulunmasıdır. 1963'de bu büroya silah ticaretini ve diğer askeri bilgi değiştokuşunu kontrol etme hakkı tanınmıştı. Vaktiyle bu iş, *Dışişleri Bakanlığı'nın Ekonomik İşler* Silah Kontrol Dairesi tarafından yapılırdı. Bu derece *geniş çapta ve güçte silah* ticaretini kontrolü altında bulunduran bir başka Dışişleri Bakanlığı dünyada bulmak mümkün değildir. 1949 ile 1966 arasında Amerikan Hükûmeti 16 000 milyon dolar değerinde dışarı silah satmıştır ve gözdesi memleketlere 30.000 milyon değerinde bedava silah dağıtmıştır. Bu tür silah ticareti hem Dışişleri Bakanlığı, hem de askeri endüstri *monopolleri* için çok yararlıdır. Monopollere geniş kazançlar sağlanmakta ve Amerikan Dışişleri Bakanlığı dış politikasını daha etkili bir şekilde yürütebilmektedir.

1960'dan bu yana Dışişleri Bakanlığı ile Savunma Bakanlığı arasında personel değiştokuşu yapılmaktadır. Her yıl bakan-

Emperyalizmin

Japon adaları şu anda yoğun bir seçim kampanyası içerisine girmiş bulunmakta. Önümüzdeki birkaç gün içerisinde genel seçimler yapılarak, Japon halk toplulukları paramentoya girecek olan temsilcilerini seçmiş olacaklar. Bu seçimlerin sonucu hakkında herhangi bir yoruma girişmeden önce, konumuza ışık tutması bakımından, Japon hak topluluklarını etkisi altında bulunduran sosyo-ekonomik ve özellikle stratejik etkenlerin ana hatları ile gözler önüne serilmesinin yararlı olacağı kanısındayız. Aslında, böyle bir değerlendirme yapılmadan, seçimlerin sonucunda rol *oynayacak ana faktörlerin sıhhatli* bir şekilde bilinmesine de zaten imkan olmayacaktır.

Konuya genel bir açıklama ile girilecek olursa görülecektir ki, gerek Pasifik Okyanusu, gerekse Güney - Doğu Asya ülkelerinde askeri ve iktisadi bir hegemonya kurmak isteyen herhangi emperyalist bir ülke için Japon adalarının stratejik bakımdan son derece büyük önemi bulunmaktadır. Özellikle, Kızıl Çin'i ve Asya kıt'asının doğu sahillerini devamlı bir askeri kontrol altında bulundurmak isteyen herhangi bir ülke *için Japon* adaları ideal *birer* «üs» niteliğini aşmakta ve Asya kıt'ası için son derece elverişli ve etkin bir «sıçrama tahtası» durumundadırlar. Coğrafi yeri dolayısıyla özellikle Okinawa Adası, Asya kıt'asının tüm doğu sahillerindeki askeri hareketleri kolaylıkla besleyebilecek stratejik bir öneme sahip bulunmaktadır. Ayrıca, kuzey doğru uzanan Japon adacıkları üzerinde kurulacak casus üslerle, Rusya'nın kuzey - doğu topraklarını elektronik cihazlarla devamlı bir kontrol altında bulundurmak mümkündür. Pasifik Okyanusu ve Güney - Doğu Asya'da emperyalist bir hegemonya kurmağa yeltenecek herhangi bir ülkenin, başarılı olabilmesinin en belli başlı şartlarından birisi de, yeryüzünün o kesiminde güçlü bir donanma bulundurmasına bağlıdır. Kıt'alar arası bir savaşta kullanılacak bir donanma için *de, ikmal, eğitim* ve *moral* üslerinin önemi kolay kolay inkar edilemez. Böylece, bir deniz üssü olarak da, Japon adalarının stratejik durumu kolaylıkla ortaya çıkmaktadır.

Pentagon uzmanlarına göre, özellikle Okinawa, kendileri için Pasifikte bir kilit noktasıdır. Yalnız bu ada uzerinde Amerikalıların 117 askeri üssü bulunmaktadır. Yine bu ada üzerinde Amerikalıların nükleer başlık taşıyan füze rampaları, «polaris» tipi nükleer denizaltı üsleri, B-52 uçakları için iniş ve kalkış pistleri, geniş eğitim ve ikmal merkezleri yeralmaktadır.

Bütün bu stratejik faktörleri göz önünde tutup, Amerikan yöneticilerinin *bu gibi hallerde başvurdukları* gizli ve açık taktikleri de hatırlayacak olursak, Amerikan dolarının statu quo'yu korumak isteyen parti yada partilerin hizmetinde seçim düzeyinde hizmet göreceğini kolayca söyleyebiliriz.

Bugün için Japon parlamentosunda sandalye sahibi bulunan siyasi partilerin tutumlarını bu görüş açısından inceleyecek olursak karşımıza çıkacak manzara şudur: 486 kişilik mecliste halen 272 sandalye ile iktidarda bulunan başbakan Eisako Sato'nun Hür Demokrat Partisi genellikle *bugünkü statu quo'nun* korunması ve iktisadi alanda ise özel teşebbüsçü bir yolun izlenmesi görüşünü savunmakta. beynelmilel politika alanında ise «Amerikancı» bir doğrultu izlemektedir. Bu parti için

Amerikan kuklası Japon *Başbakanı* Sato

URUGUAY

Başkan Jorge Pacheco'nun emriyle Uruguay hükümeti, basın, radyo ve televizyonda «Tupamaros» gerillalarından, sadece «cani»ler, «gangster»ler diye bahsedilmesini istemiştir.

«Tupamaros», İspanya'nın Peru'yu sömürge ettiği devirde, İspanyollara karşı savaşmış olan bir kızılderili liderin ismidir. Uruguay gerillaları, «polis yasağına» rağmen bu ismi kullanmaktadırlar.

Son iki yıl içinde Tupamaros gerillaları, halkın sevgi ve güvenini kazanmış ve her yönden halktan yardım görmeye başlamışlardır. Ve devlet başkanının aldığı son sansür kararları, bundan ileri gelmektedir.

Castro sempatizanı olduklarını saklamıyan gerillalar, son yıl içinde çeşitli bankaları soymuşlar, silah ve cephane depolarını basmışlar ve külliyetli miktarda silah ve cephane elde etmişlerdir. Ayrıca Amerika'ya ve Amerikalılara ait mallar ve binalar devamlı surette gerillaların saldırısına uğramakta, yangın ve yıkımdan kurtulamamaktadır. Tupamaros gerillalarının bir diğer özelliği de zengin işadamlarına ve yerli kapitalistlere karşı savaş açmış olmalarıdır.

En son başarıları, Uruguay banka memurlarının grev yapması üzerine, banka memurlarına ağır baskı metotlarına girişmiş olan milyoner banker Dr. Gaetano Pellegrini Giampetro'yu dağa kaldırmış olmalarıdır.

Dr. Giampetroyu kurtarmak için dostları harekete geçince, gerillalar karşılık olarak almak istedikleri paranın ilk-

Japonya'daki Oyunları

ülkenin güvenliği Amerika ile yapılacak müşterek bir savunma anlaşmasına daha doğrusu Amerikan silahlı kuvvetlerinin bölgeden ayrılmamasına bağlı bulunmaktadır. Kısacası, Sato'nun Hür Demokrat Partisi tam anlamı ile bir «kuyruk sokumu» partisi hüviyetini taşımaktadır.

Halen parlamentoda 135 sandalye ile ana muhalefet partisi durumunda bulunan Sosyalist Parti ile 4 sandalyeye sahip olan Japon Komünist Partisi, Sato'nun iktidar partisi aksine, bölgenin Amerikan asker ve üslerinden temizlenmesi ve gerek iktisadi gerekse dış politika alanlarında ise gerçek bir milliyetçi yolun* izlenmesini öngörmektedirler. Büyük bir kesimi ile dışa bağlı olan iktisadi hayatın sosyalist bir temele oturtulması da her iki partinin tüzüklerinin vazgeçilmez bölümünü teşkil etmektedir. Yani her iki partide, anti - emperyalist ve anti - kapitalist bir doğrultuda egemen sınıfların karşısında yeralmış bulunmaktadırlar. Seçimler konusunda kendisinden en çok bahsedilen diğer bir partide, halen parlamentoda 25 sandalyeye sahip bulunan Temiz Hükümet Partisidir. Bu partinin yapısı bizdeki «Birlik Partisi» ile «Milliyetçi Hareket Partisi»nin karışımında fanatik bir görünüş arzetmektedir. Partinin üyelerini çoğunlukla Buda dininin militan bir mezhebi sayılan «Nichiren Soschu»lar teşkil etmektedir. Oldukça zengin mali kaynaklara sahip olan bu partinin seçimlerde en azından 6,800,000 aileden oy alacağı ileri sürülmekte ve parlamentodaki sandalye sayısını iki misli arttıracağı parti ileri gelenleri tarafından iddia edilmektedir. Genel görünüşü ve ve tutumu ile, parti, egemen sınıfların yanında, sosyalistlerin karşısında yeralmış bulunmaktadır. Emperyalist Amerika ve Japon egemen sınıfları için bu partinin tek görevi sosyalistlerin oylarını parçalamak, dar gelirli ailerle küçük esnafın ve işçilerine oylarını dini duyguları istismar yolu ile sosyalisterden çalmaktır. Ne var ki, bu parti bugünkü hali ile yalnızca sosyalistlerden oy çalan bir parti durumundan çıkmış, Sato'nün Hür Demokrat Partisi ile Japon faşistleri için de az çok bir tehlike halinde gelmeye başlamıştır. Amerikan yöneticilerinin siyasi hesaplarına göre bu parti, sosyalistlere karşı vurucu kuvvet olarak kullanılacağı gibi, gereğinde egemen sınıfların partisi ile yine sosyalistlere karşı kurulacak bir koalisyonda ortak olarak kullanılabilecektir.

Japonya'daki siyasi partilerin anatomisi böylece belirtildikten sonra kolaylıkla anlaşılacaktır ki, ABD bütün ağırlığı ile Sato'nun Hür Demokrat Partisi yanında yer alacaktır. Daha seçim propoganda devresi başlamadan, Amerika bu eğilimini belli etmiş, Başbakan Sato'nun Başkan Nixon ile Washington'da yaptığı siyasi toplantıda, Okinawa Adası'nın 1972 yılında Japonlara geri verileceği, fakat adadaki Amerikan üslerinin muhafaza edileceği konusunda bir anlaşmaya varılmıştı. Yıllardır aynı konuda uyutucu bir politika izleyen Beyaz Saray'ın böyle birdenbire, Japon seçimlerinin arifesinde bu kararı alması oldukça manidardır. Zira üsler ve Okinawa konusunda milliyetçi çevreler tarafından oldukça hırpalanan Sato, böylece siyasi hasımlarının en önemli bir silahını ellerinden almış olmaktadır. Ne var ki, adanın statüsü Japonlara geri verilmesine rağmen, Amerikan üslerinin aynı yerde kalması ile aslında ülkenin bağımsızlığı konusunda hiçbir değişiklik meydana gelmeyecektir. Halk tabakalarını sonsuza kadar aldatmak mümkün olmayacağına göre, belki bu devrede olmasa bile, bir dahaki seçimlerde Sato'nun partisi bu «çomaklı şeker» misali Amerikan desteğinden faydalanmak imkanını bulamıyacaktır.

Her iki ülke arasındaki iktisadi ilişkiler kaba hatları ile incelendiğinde görülecektir ki, Japonya bugün için ABD'nin iktisadi hegemonyası altında girmiş bulunmaktadır. Her iki ülke arasındaki iktisadi ve mali ilişkiler adeta tek taraflı işleyen bir özellik göstermektedir. Amerikan hükümetleri zaman zaman gümrük duvarları yolu ile aldığı iktisadi kararlarla özellikle ucuz ve

Japonya'da Amerikan emperyalizmine devrimci güçlerin mücadelesi gün geçtikçe şiddetleniyor.

kaliteli Japon sanayi üretimlerinin Amerikan pazarlarını sarmasını önleyerek kendi sanayicilerini korumaktadır. Buna karşılık aynı Amerikalı, gerek Japonya'daki Amerikan asıllı sanayi kurumları vasıtası ile gerekse İşgal Kuvvetleri statüsünün verdiği açıklardan faydalanarak Amerikan mallarını rahatça Japon pazarlarına sürmekte, üstelik askeri yardım adı altında bölgeye verilen malzemelerin Amerikan menşeli olması şartını ileri sürerek zaten vesayet altında bulunan Japon harp sanayiine en büyük darbeyi indirebilmektedir. Kısacası, her iki ülke arasındaki dış ticaret açığı daima Japonya'nın aleyhine hızla yükselen bir doğrultu izlemektedir. Sosyalist ve komünistler dışında hiçbir siyasi partinin mevcut gidişi düzeltmeye niyeti olmadığı gibi, bunu yapabilecek güçleri de bulunmamaktadır.

Ne yazık ki bizce, bu seçimlerde en şanslı görünen parti yine Eisaku Sato'nun Hür Demokrat Parti'sidir. Son yıllar zarfında Sosyalist Parti'nin bünyesinde doğan fikir ayrılıkları ve parçalanmalar partinin seçimlerdeki şansını oldukça gölgelemiş bulunmaktadır. Bu durum bugünkü iktidar partisinin oldukça işine yaramasına rağmen, ülkeyi saran enflasyon, hayat pahalılığı ve konut sıkıntısı gibi iktisadi sorunlar Sato'ya bir miktar oy kaybettireceğe ve Hür Demokratlar bu dönem daha az milletvekili ile iktidara geleceğe benzemektedirler. Seçimlerin en şanslı partisi ise, Temiz Hükümet Partisi olacaktır.

İşçi sınıfı ve emekçi kütlelerin tam bir sınıf bilincine ulaştığı ve solcuların kısır çekişmelerden kurtulup anti - emperyalist ve anti - kapitalist mücadelede müşterek bir yol izlediği bir döneme gelindiğinde, bundan yalnız Japon solu ve halk toplulukları kazançlı çıkmayacak, Amerikan emperyalizmine indirilecek bu darbe ile diğer geri bıraktırılmış ülkelerin anti - emperyalist ve sosyalist mücadelesi büyük bir hız kazanacaktır.

Mekin GÖNENÇ

---

lıklardan 20'şer kişi, diğer bakanlığa 2 yıllık staj'a yollanmaktadır. Bundan gayri diplomatik personelin Pentagon tarafından «yurda döndüklerinde yeniden eğitilmeleri için» çeşitli metotlar tatbik edilmektedir. Örneğin diplomatların «bilgisini arttırmak» amacıyla bir veya iki yıl süre ile askeri kolej ve enstitülere gönderilmektedirler. 1946'dan bu yana 450'den fazla Amerikan diplomatı (Elçiler dahil) Amerika, Avrupa, Britanya ve NATO'nun çeşitli askeri okullarında eğitim görmüşlerdir Yüksek rütbeli diplomatlar, hatta Büyükelçiler Amerikan askeri gücünün stratejik merkezlerinde, Avrupa'da, Pasifik'te, Atlantik'de ve Panama Kanalı bölgesinde siyasi danışman görevinde bulundurulmaktadırlar.

Gene, normal diplomatik adetlerin de dışında, Amiraller ve Generaller, (Örneğin, Stanley, MacArthur, Clay, Smith) Paris, Tokyo, Moskova ve Bonn gibi çok önemli ve hassas yerlere Büyükelçi olarak gönderilmektedir. Stanford Üniversitesi profesörlerinden Thomas Bailey «The Art of Diplomacy» (Diplomasi Sanatı) kitabında şunu yazmaktadır: «7'ci Filo Kumandanlığına, meslekten bir diplomat tayin etmek aklımızdan bile geçmez. Fakat 7'ci Filo Kumandanını önemli bir diplomatik merkeze Büyükelçi tayin etmede hiç bir sakınca görmüyoruz.»

«International Affairs» Dergisi'nde çıkan yazısında A. Bessmenov, Amerikan diplomatlarının, askeri anlaşmazlıkları diplomatik yollardan halletme küçlerini kaybetmiş olmalarını yukarda açıkladığımız tutuma atfetmektedir.

Bu Rus yazarının görüşünü, Amerikalı Henry Kissinger'in bu konudaki görüşü ile karşılaştırmak çok ilginç: Kissinger Amerikada yayınlanan «Foreign Affairs» dergisinde şunları yazmaktadır: «Askeri anlaşmazlıkların siyasi yollardan, müzakerelerle çözüm vardırılmasına karşı çıkanlar, Dışişleri Bakanlığında, askeri kafada olanlardır. Siyasi konuşmaları «düşmana teslim olma» ve bir çarpışmayı durdurmayı da «ancak bizim şartlarımıza göre olursa» diye kabul etmektedirler.»

Amerikan Dışişleri Bakanlığı aynı zamanda muazzam bir «İstihbarat Ajansı» haline getirilmiştir. CIA'nın, Pentagon'un Savunma İstihbarat Ajansı (DIA)nın, Ordu, Hava, Deniz askeri güçlerinin İstihbarat Servisinin, National Security Agency (NSA)'nın, Atomic Energy Commission İstihbarat gücünün, ve Federal Bureau of Invertigation (FBI)'nin yanı sıra Dışişleri Bakanlığı İstihbarat Kolu da yer almaktadır.

Burada kısaca Amerikan Dışişleri Bakanlığının İstihbarat (Casusluk) gücüne değineceğiz: Dışişleri Bakanlığı Casusluk Servisinin adı: BIR'dir «The Bureau of Intelligence and Research». Teori'de BİR sadece politikayı hazırlıyanlara gereken «objektif ve katıksız» bilgiyi toplamaktadır. Pratikte ise durum değişiktir. BIR politikacıları Pentagon'un görüşüne göre etkileme yolunu izler.

Tüm Amerikan Elçilik, Konsolosluk, Legasyon, çeşitli ticaret ajansları, haber ajansları, telgraf ajansları dünyanın dört bir köşesinde BIR için bilgi toplar. Washington'da BIR merkezinde görevli olan 350 memur bu haberleri süzgeçten geçirir. BIR'in hazırladığı «İstihbarat Analiz Raporları»nın yanına bu konuda nasıl bir politik aksiyon'a geçilmesi gerektiğini de yazar. Çeşitli alternatifler gösterir. Vaktiyle CIA'da çalışmış olan William Barnds, Foreign Affairs dergisinde: «Önemli politik kararlar ve milyonlarca doların herhangi bir meseleye ayrılması, BIR gibi İstahbarat ajanslarının kararları ve vardıkları sonuçlara dayanmaktadır,» demektedir.

B.I.R. diğer İstihbarat servisleriyle bir arada «Ulusal İstihbarat» raporunu hazırlar. Bu rapor Başkana ve National Security Council (Ulusal Güvenlik Konseyi)ne sunulur. Rapor genellikle bazı bölgelerde yahut memleketlerde ortaya çıkan ani krizler veya enternasyonal problemler karşısında Amerika'nın tutumunun ne olması gerektiği ile ilgilidir.

Rapor hazırlanırken B.I.R.'den bir müdür, D.I.A'den bir kaç temsilci, Ordu, Hava, Deniz İstihbarat Ajanslarından bir kaç temsilci bir araya gelir ve başlarında CIA'den bir temsilci bulunur. Hazırlanan rapor en son CIA'nın «Offices of Analysis and Estimates» ofisinde rotüş edilir.

B.I.R.'in diğer bir görevi de «Political Subversion» (Yıkıcı Siyasi Eğitim)dir. B.I.R.'in bu görevi ile uğraşan kolunun adı: «Comittee of World Communism»dir. (Dünya Komünizmi Komitesi). Dışişleri Bakanlığının her kolundan bir memur bu Komitede görev almaktadır.

Dışişleri Bakanlığı'nın İstihbarat Servisi B.I.R'in Amerika dışında özel ajanları yoktur. Bu nedenle B.I.R. için casusluk yapmak Elçilik, Konsolosluk v.s. gibi siyasi güçlere düşmektedir. Siyasi servislerle, istihbarat servislerinin bu şekilde birleştirilmesi, Dışişleri Bakanlığı'nın yapısında ve metodarında büyük değişikliklere yolaçmıştır. Ve Amerikan hükümetinin dış politikasının hazırlanmasında Casusluk - İstihbarat bürolarına geniş rol tanınmıştır. Gene bu nedenle Amerikan hükumetinin dış politikası savaşçı ve insanlık için çok tehlikeli bir yöne sapmıştır.

GERİLLALARI

okul ve işçi kliniği inşa etmek için açtıkları banka hesabına yatırılmasını sağlamışlardır.

Bu gerilla gücü toplumun çeşitli sınıflarından gelen Uruguay'lılardan meydana gelmektedir. İşçiler, öğretmenler, doktorlar, avukatlar, köylüler... Üçer kişilik hücreler halinde çalışan bu örgütün bir elemanı polisin eline geçse ve işkence edilse bile, ancak ve ancak iki kişiyi tanıdığı için, polis fazla bir bilgi edinememektedir. Zaten hücrede bulunanlar da takma isim kullandıklarından işkenceye dayanamayıp dili çözülen de, polise gerçek bir ipucu vermemektedir.

Gerillaların sempatizanı yazar ve hümorist Senyör Mario de Benedetti, Uruguay devlet başkanına karşı basında çok ağır bir itham kampanyası açmıştır. Benedetti; Uruguay başkanına, «vatan haini» demekte ve Rockefeller'in ziyareti sırasında Amerika'dan Uruguay'ın emniyetini kuvvetlendirmek için askeri yardım istediğini açıklamaktadır. «Memleketimizdeki anlaşmazlıklar silah yoluyla çözülemez. Başkan, kardeşin kardeşi vurmasını istemektedir. Ve bunu yapabilmek için kardeşin bir tanesi Amerikadan silah alacak, kardeşinin kanına girecektir.»

Yakında Uruguay gerillalarından daha çok sık bahsetmek zorunda kalacağız. Tupamaros, Uruguay halkının gerçek devrimci sesi haline gelmiştir. Gün geçtikçe, baskıya, polise, kurşuna rağmen yeni yeni üyeler Tupamaros'un saflarına katılmakta... Ve Amerikan uydusu hükumetlere, Amerikan uşağı Başkanlara karşı açtıkları savaş her gün biraz daha kızışmaktadır.

NİJAT ÖZÖN'ÜN İDDİALARI VE BİLMESİ GEREKENLER...

Hüseyin BAŞ

SİNEMA tarihçisi Sayın Nijat Özön, hemen kısasından, kestirmesinden cevaplayalım: Doğruları tahrif etmektedir.

Sayın yazar, Devrim dergisinde yayınladığı ve başlıktan itibaren tırnak içine alınmasına özel dikkat gösterdiği Sinematek'le ilgili yazısında bir dizi, iyiniyetle bağdaştırılması güç iddialarda bulunmakta, yanlış bilgilerden hareketle, saptırılmış sonuçlara varmaktadır.

Türk Sinematek Derneği, kuruluş öncesi hazırlıkları, kuruluşu ve bunu izleyen çalışma yıllarında Türkiye düzeninin, kötü geleneklerin, yılların biriktirdiği anlayışsızlık, bilgisizlik ve bağnazlıklar yüzünden, benzeri kütür kuruluşları gibi, akılalmaz güçlüklerle karşılaşmıştır. Dört yıllık çalışma dönemi CIA ajanlığından yabancı satılmışlığına, Batı kültürü bendeliğinden, azılı devrimcilerin yuvalandığı son derece şüpheli bir gizli hücre suçlamasına kadar, çeşitli biçimlerdeki kara çalmalarla doludur. Kuruluşun tekerine çomak sokmak hırsıyla kaleme alınan jurnalların sayıları, şimdiden, kızıl sultan devriyle yarışacak düzeylere ulaşmıştır.

Sayın Özön'ün yazısındaki yanlış değerlendirmelere değinmeden önce, bu cevaplamanın «eleştirilere tahammülsüzlük»ten ötürü kaleme alınmadığını, ilerde meselenin aslından saptırılıp, sadece bu noktaya indirgenmesini önlemek kaygısıyla, önemle belirtmek isteriz.

Ne diyor Bay Nijat Özön?

Önce işe, Sinematek'le, Sinema kulübü kavramlarını birbirine karıştırmakla başlıyor. Sayın yazar, Sinematek'i «filimleri araştıran, toplayan, koruyan ve kişilerin yararlanmasına sunan bir kuruluştur. Sinematek'ler bunun yanısıra belgeyi de aygıtları da toplar vb., Sinema derneğini ise «hangi yoldan olursa olsun sağladığı sanat, tarih, teknik, kültür yönünden değer taşıyan filimleri seyirciye açıklayarak sunan» bir kuruluş olarak tanımlıyor.

Aslında, tam olmaktan uzak bulunan bu tanımlara giren iki ayrı türü, birbirinden ayıran tek ve kesin kriter, ARŞİV'dir. Yoksa, Sinematek'ler de, tıpkı Sayın Özön'ün tanımına giren Sinema Kulüpleri gibi, hangi yoldan olursa olsun filimler sağlarlar ve sanat, teknik ve kültür yönünden değer taşıyan *filimleri seyirciye, açıklayarak* sunarlar. Yani, daha açık bir deyişler, Sanat, tarih vb. değeri olan filimleri, seyirciye açıklayarak sunmak, bu filimleri «hangi yoldan olursa olsun» sağlamak, Sayın Özön'ün sandığı gibi Sinematek'lerle, Sinema kulüplerini birbirinden nitelik olarak ayıran kriterler değillerdir.

Sayın yazar, Türk Sinematek Derneğinin Sinematek olmadığını, arşivi de bulunmadığını, üyelerinin bundan habersiz oldukları varsayımından hareketle kararlaştırmaktadır. Hatta, bu son derece sağlıklı saptamasıyla da yetinmeyerek, bu durumun bir «yabancı'nın da gözünden kaçmamış olduğunu» (kaçar mı) belgeleyerek, savını daha da sağlama dayama yolları aramaktadır. Bay Özön'ün yabancı tanığı, Ankara Fransız Kültür Merkezinin şimdilerde bir uzak doğu ülkesinin yolunu tutan eski müdürü Bay Amour. Sayın yazara göre «adamcağız derneğin bir adına bakmış, bir de yaptığına, işin içinden çıkamayınca, kendi sinemateklerine de pay çıkararak(!) 'Sinematek' terimi için şu notu düşmüş: «Fransız Sinemateğine saygı belirtisi ve Bay Langlois'nin derneğe yardımına teşekkür amacıyla benimsenen bu terim burada Sinema derneğiyle eşamlamlıdır. Yoksa şimdilik bir filim arşivinin ne de her hangi bir devlet nüshası imtiyazını kapsamamaktadır.» demiş ve hatta, dayanamamış olacak, bu dahiyane buluşunu bir fransız dergisine (?) yazmaktan da kendisini alamamış.

Ne diyelim... Bay Amour iyi ki bu saçmalıkları doğru dürüst bir yere yazmamış... Yoksa cehaletini çok daha fazla sayıda fransıza göstermiş olacaktı. Daha resmi propaganda ve meslek çevrelerini aydınlatma amacıyla yayınlanan taşra kılıklı dergilerden öte yazma şansının bulunmaması Bay Amour'un yararına olmuş. Çünkü en azından, bırakın görevli bulunduğu ülkedeki bir sinema kuruluşunun arşive sahip olup olmadığını bilmesini, hiç değilse kendi ülkesindeki Sinematek'in de - ki yeryüzün en büyük arşivlerinden biridir. -bu gerile gerile sözünü ettiği «devlet nüshası»ndan yoksun bulunduğunu, tıpkı Türkiyede olduğu gibi, Fransada'da «dépot legal», yani devlet nüshası müessesesinin olmadığını bilmesi gerekirdi.

Demek ki, bir Sinematek'in Sinematek sayılması için mutlaka «devlet nüshasına» sahip bulunması, katiyen söz konusu değildir. Belleğimiz bizi yanıltmıyorsa, devlet nüshası müessesesine Sosyalist ülkelerin dışında sahip bulunan ülke yoktur.

Sinematek'in merkezine sadece, kalorifer giderlerinin arttığını ileri sürerek Ankara'da binbir 'içten pazarlıkla' Sinematek'e kiraladığı Salonunun kirasını artırmak için uğrayan bu bulunmaz «kültür adamının» Uzak doğudan daha uzaklara giderek, bizden mümkün olan hızla uzaklaşmasını, geçerken, son derece sağlam ve tarihsel temellere dayanan geleneksel Türk - Fransız kültür yakınlığı adına, bir tanrı lutfu saydığımızı belirtmek isteriz.

Bay Özön tahriflerinde bukadarı ile yetinmiyor. «Dört yılda yapılan Sinematek çalışmaları bir yasak savmadan öte geçmemiştir. Sinema derneği çalışmalarından arta kalan vakit ve olanaklar içinde yapılan bu çalışmalar sonunda toplanan türk filimlerinin belgelerin begeleri sayısı yetersizdir» diyerek, biraz önceki «arşivi yok, devet nüshası yok, o halde Sinematek değil» yargısını, böylece bizzat yalanlamaktadır.

Sayın Özön'ün yazısındaki tahrifleri izlemek için özel bir çaba gereksiz. Gözünüzü kapayıp parmağınızı rasgele basabilirsiniz: Boş yok.

«Sinematek'in bugüne kadar üyelerine gösterdiği 250'den fazla çeşitli filimle ilgili çalışmalar -ki bunun yararlı olduğu doğruymuş -yakından bakıldığında da sanıldığı kadar önemli değilmiş.» Çünkü bir kere «bu filimlerin büyük çoğunluğu yabancı temsilcilikler eliyle sağlanmışmış». Ayrıca «bu filimleri İstanbul, özellikle Ankara'lı sinemaseverler zaten seyretmek olanağını bulabilmekteymişler»lermiş.

Sinematek'in kuruluşundan bu yana, çeşitli ülkeler sinemaların ve türk sinemasının 250'yi aşan örneğini üyelerine sunduğu doğrudur. Ancak bay Özön'ün tahrif ettiği gibi bu filimleri Sinematek'e «yabancı temsilcilikler» sağlamamıştır. Sinematek bu filimleri dünyadaki bütün sinematek'ler gibi, öbür sinemateklerden ya da bu işle uğraşan kültür kuruluşlarından sağlamıştır. Uluslararası Filim Arşivleri federasyonu üyeleri, çeşitli kaynaklarıyla zaten bu ihtiyacı karşılamak amacıyla kurulmuştur. Film göstermenin de, arşive film maletmenin de -özellikle yabancı filimler konusunda - bundan daha doğal hangi yolu olabilir?

Yeryüzündeki bütün sinematekler, ne boyda olurlarsa olsunlar, bu doğal, genel ve temel *kuralın dışında değillerdir.*

Bu filimleri İstanbul ve Ankara sinemaseverlerinin «zaten seyretmek olanağını bulabildikleri» savı Bay Özön'ün gerçeklere bir başka sırt çevirmesidir. Sinematek'ten önce İstanbul'da ve Ankara'da zaman zaman, bazı iyi filimlerin gösterildiği doğrudur. Süreklilik taşımayan ve son derece dar ve belli bir çevreyi hedef alan bu gösterilerin genel olarak, ucuza abonmanla tatlı su frenklerine gönül eğlendirmekten öte amaç taşıdığı söylenemez. Ve hele bunlar Sinemateklerin belli bir sistematiği gözeten gösterileriyle hiç bir şekilde kıyaslanamaz. İstanbul'da Casa d'Italia'da yapılan gösteriler sinemaya tutkunluğunu hepimizin yakından bildiği sanat ve gönül adamı Profesör Milani'nin bu konudaki bütün çabalarına rağmen, belli bir çevrenin dışına çıkamamıştır. Ankara'daki durum, Bay Özön'ün «özellikle Ankarada» diye övünmesine rağmen, İstanbul'dakinden farklı değildir. İtalyanların iki oda büyüklüğündeki salonu İtalyanca öğrencilerine bile yetmemektedir. Fransız Kültür Merkezinin gösterilerine gelince... fazla hayale kapılmamak lazımdır. Merkez, dünyanın öbür yanlarındaki benzerleri gibi film kaynağı olarak dışişleri bakanlığının kültür *dairesine bağlıdır.* Kaynağın elindeki filimler hem nicelik hem de nitelik olarak, zorunlu bir biçimde sınırlıdır. Filimlerin seçimi, genlelikle sinematheklerin ya da ciddi sinema kulüplerinin bu konuda izledikleri ilkelerden çok, bütçe mülahazaları ya da yapımcıların insafı rol oynamaktadır. Bu yüzden TSD Fransız kültür merkezine gelen filimlerin büyük bir kısmını programları için uygun nitelikte görmemiş, dolayısıyla da gösterilmek üzere talep etmemiştir.

Diğer taraftan, söz konusu yabancı sinema kulupleri, üyelerinin yanısıra kendi kolonilerini de düşünmektedir. Bu ise çoğu zaman, gösterilerde Anjelikçi Borderie'nin, Hunnebelle' Pateliere' yada Sadoul'un «İtalyan sinemasının 1935-45 pespaye dö-

İçeri bir başka alem, dışarı daha bir başka... İkisinde de aynı bekleyiş, daha güzel günler özlemi

Balaban, "Sanat ağır - aksak yaşantımızın izdüşümüdür„ diyor!

Işıl TÜRKBEN

Bu yazıda size bir resim sergisinden tablolar konuşacak!

Tabloları yapan Ressam İbrahim Balaban
Doğum tarihi: 1926
Doğum yeri: Seçköy
Okuması: İlkokul 3 üncü sınıf.

En çok resim yapmayı sever, en beğendiği sözü: «SANAT YAŞANTININ İZDÜŞÜMÜDÜR!» Başlar Karasaban tablosu konuşmaya: Her üç resimde bir Karasaban yapar Balaban, hani karasaban dedimse öyle anlı şanlı karasaban değil, kırık - dökük, oyuncak gibi bir şey. Öyle ya Balaban beni çıplak gözle görmez ki. Eğilir, traktörün tekerlekleri altından bakar. İşte ben o zaman bütün işe yaramazlığımla, bu makina çağına ayak uyduramayan şeklimle arzıendam ederim. Ağır aksak der benim için, Balaban. «Hititli dedelerimiz zamanında, insanı en güçlü kavim durumuna yücelten ve eşit ölçüde özgür yapan araç, aynı toprakların üzerinde kıpırdıyan bugünün Anadolu insanını tutsak yapmışsa, bu bir Tanrı egemenliğidir, kırılması gereken bir puttur.»

Balaban karasabanla Türkiye toplumunu sembolleştirmek ister; ağır aksak, tökezliyerek giden bir toplumu. Aracıyla insan ayrılmaz der Balaban. Eğer karasaban egemen araçsa toplumda ve nasıl çağının gerisine düşmüşse, onu kullanan da bir o kadar geriden izler çağını.

Toplum böyle ağır aksak işlerse, geçim sıkıntısı, topraksızlık, açlık kol gezmeye başlar. İnsanlar birbirine düşman olurlar. Kurşunun tanesi 70 kuruş. İnsanlar ölür en güzel günlerinde, yas tutar ona yakınları. Yürekler yanar.

Anladınız değil mi? Ben bir ağıt tablosuyum, Balaban bana babamın kan davası yüzünden öldüğünün resmidir diyor.

Neden bu kadın çocuğunu ayakta emziriyor? Hemen bu soru geldi aklınıza öyle değil mi? Bütün gördüklerimizde ana yavrusunu kollarına alır, büyük bir şefkatle, itinayla emzirir. Benim o gördükleriniz gibi vaktim bol değil ki, tarlada - evde bir yığın iş beni bekler, sağolsunlar canlar da öyle çok ki, buncağızı emzirmek için anca şimdi vaktim oldu, uy canım nasıl da acıkmış, süt boğazında kalacak, sabahtan beri ağzı açık bekleyip durur...

Alın karasabanın bir tutsağı daha: ANADOLU KADINI!.. Ezilen, sömürülen, ama en yüce, ama en doğurgan, ama en güzel...

Köy yerinde iş yok, aş yok. Kan davası her gün yeni bir ocak söndürür. Hal böyle olunca bir umut parlar, insanlar düşer yollara, göç başlar. Köyden farklı değildir ki şehirler. Karasaban büyük şehirde montaj sanayii, bürokrasi çarkları ve renkli gazoz olmuştur. Onların egemenliği başlar artık. İnsanlar aç kalırlar, ekmek parası için bir döğüştür başlar, suç işlenir, mahpushanelere düşülür. Bu gördüğünüz kadınlar, aç sefil çocuklar duvar dibi tutsakları. İçerdekilerden daha yaman beter halımız, bilemeyiz ne yapmalı? Çocuklar da bi dayanıksız, hepsi hasta gibi bet beniz safran rengi! Erkeği olmamak ta bir başka dert, sarınacak daldan bile yoksunsun. Balaban da ne güzel çıkardı suretimizi. Tutsakların halinden Balaban anlamasın da kim anlasın, 12 koca sene mahpusluğu var Balaban'ın. Okul olmuş ona mahpushane, hocası da bir yüce insan, şair baba «Nazım Hikmet». Orada resme başlamış Balaban, orada öğrenmiş dünyada ezenler ve ezilenler diye iki sınıf olduğunu, kısaca temeller mahpushanede atılmış.

Baş kaldıran yok mu bu ağır aksak gidişe? Var elbet!.. ÖĞRENCİLERİN HALAYI tablosu var. Bir halay çekmenin coşkusuyla döğüşen gençler ve karşılarında ortaçağ şövalyeleri zırhlı polisler.

Karasaban tutsaklığı, ölüm, ezilen Türk anaları, göç eden insanlar, büyük şehrin pislikleri, mahpushane... Hiç güzel şeylerden bahsetmez mi Balaban?
Balaban? Örneğin SEVDADAN?

İnsanlar karasabana tutsak oldu mu sevdaları da bir başka buruk, bir başka acı olur, sonu da hep acıklı biter. Ağlar durur Aslı Kerem'ine, göz yaşları göl olsun da yanıp tutuşan Keremi söndürsün ister. Bi kurtulsa Kerem, kaçırıverse onu düşledikleri iki gözlü eve, kimsecikler gelmese, bibaşına Kerem'le o masallardaki gibi, erseler muratlarına, türküler yakılsa mutlulukları için. Ağlama artık Aslı Kız, Kerem gitti gider, onun için fabrikada çalışırken kolunu kaybetmiş Aslı'ya yar olmam gayrı, o başkasına varsın der, rivayet ederler. Karasaban sevda için acı çekmeyi bile çok görür insana.

Ressam İbrahim Balaban'ın resimleri sözlerini bitirdiler, aldı sazı eline Balaban bakalım neler dedi.

Kavgaya inandı mı insan, elindeki silah ne ise onunla savaşmak zorundadır. Fırçamla savaşıyorum ben. Şu karasaban tutsaklığını yıkmak, gün gelip traktör resimleri, koşan, oynayan insan resimleri yapmak için karasaban ve kullarını çiziyorum.

Ve şöyle haykırıyor:

Çok uzaktan geliyorum. Öküzlerimin sabana koşulduğu yerden, ağır aksak bir kıpırtının içinden geliyorum.

Bir elim karasabanın kulpunda çolaklaşırken öbür elimin yontalanışı kolay olmuyor.

Burada ben size yakınmak için değil, karasabanın tutsaklığından gelen yaşantımızdan söz açmak için durdum.

Yaşantımızı ne kadar iyi tanımlarsak, yaşantımızdan çıkan sanatımızı da somut bir şekilde saptamış oluruz.

Çünkü:

SANAT, YAŞANTININ İZDÜŞÜMÜDÜR!

Balaban İlk okul üçe kadar okudu, bugün ne biliyorsa mahpusane hayatında öğrendi. İşte o günlerden bir hatıra, Balaban ve koğuş arkadaşları.

neminin 'en iyi yönetmeni» olarak nitelediği kadim Blazetti gibi, beşinci sınıf yönetmenlerin filimlerinin boy göstermesiyle sonuçlanmaktadır.

Şimdi gelelim **«Öyle ki bu heyetlerin filim yardımı kesildiğinde, Sinematek kendi deposundaki bir avuç filime kalır.»** iddiasına.

Yeryüzünde uluslararasındaki kültür alışverişinin tamamen kesildiği karanlık dönemler olmamış değildir. Bu gerçi aşılmış, kötü günler, belli oranda geride kalmıştır. Ama bazı kafalardan kültür alışverişinin kısıtlanabileceğini mümkün sayan ortaçağ zihniyeti hala sökülüp atılamamıştır. Kültür alışverişinin kesildiği bir dünyada Sinematek filim göstermiş, göstermemiş ne çıkar? Nazi Almanyasının, faşist İtalya'nın, falanjist İspanya'nın kültüre de insana da kapılarını kapadığı o karanlık günlerde, bu ülkelerdeki «zengin arşivler» ne işe yaramışlardır. Dünya kültür alışverişi durdu mu, arşivlerin de kapısına kilit vurulur. Ve bu ortamda ne Potemkin, ne Bisiklet Hırsızları, ne Chaplin nefes alabilir.

Filimler mahzenlerde korunurlar gerçi. Ama zindanda yaşamaları mümkün değildir. Bay Özön'ün, en abartmalı biçimiyle, **«programların aksadığını»,** bu yüzden de filimlerin sık sık tekrarlandığını ileri süren savı da, tahrif ve kötü niyetle maluldur. Dört yılı aşan gösteri döneminde TSD programlarında tekrarlanan filimlerin sayıları iki elin parmaklarını aşmamıştır. Kaldı ki, seyircisi son derece 'seyyal' bir kuruluşun bazı filimleri yeniden oynatmaları doğaldır.

TSD programlarının zaman zaman aksadığı, yani ilan edilen filimlerin yerine başka filimlerin gösterildiği, sonuç olarak doğrudur. Ama, yılda göstermeyi tasarladığı elliyi aşkın filimden yaklaşık onbeşi sansürün hışmına uğrayan bir sinemateki 'programlarını aksatmakla' suçlamak hangi insafa sığar? Yeryüzünün neresinde Sinemateklerde gösterilen filimler sansürlenir?

Bay Özön, kötüleme hırsıyla, insaf duvarını bir kez daha aşıyor böylece..

Sayın Özön'ün TSD'nin yayın organı Yeni Sinema ile ilgili iddialarına karşı söylenecek çok şey var: Ama üçyüz satırlık bir tahrifler komedyasının tümüne cevap yetiştirmenin güçlüğü bir yerde anlamsızlığı teslim edilmelidir. Bununla birlikte derginin Godardname Pasolininame, Bergmanname olmaktan ileri gidemediği savına bir iki satırla da olsa değinmekte yarar var. Bununla yeni sinemanın eleştirilecek yanı olmadığını söylemek istemiyoruz. elbette, Ne var ki, bunu yaparken, hiç değilse objektivite açısından, 'içinde bulunulan' koşulları da gözden ırak tutmamak lazımdır. Ölçü olguların diyalektik süreçleri içinde saptanmalarında yardımcı olan unsurların en başta gelenlerinden biridir.

Yeni Sinema, bütün kusurlarına rağmen, Türkiyenin şimdiden en uzun soluklu en eli ayağı düzgün Sinema dergisidir. Sayın Özön'e, bazılarının bizzat kendi elinden çıktığı eski deneylere, bu konudaki olumlu birikimi yadsımaksızın, şöyle dönüp bir göz atmasını salık veririz. İnsanın, batıp çıkan, soluksuz, yöntemsiz ve hele zevksiz bunca talihsiz deneyden sonra, 'aslan kesilmesi' olacak işlerden değildir. Sinema yazarlığı gökten zembille inmez. Sinema kültürü yaygınlaşana, yerleşene gerçek bir sinema kültürü ortamı yaratılana kadar da bu böyle sürüp gidecektir. Türkiyede nükleer enerji üretemiyorlar diye bilim adamlarımızı suçlamak anlamsızdır. Bu bir bilim ortamı ve bir dizi karmaşık özel koşullar sorunudur. İşte bu yüzden TSD temel hedefleri arasına, sinema kültürü ortamının yaratılmasına yardımcı olmak amacını da koymuştur.

Ne var ki, insanların sanat ürünlerinin korunmasıyla ilgili konularda gösterdikleri akılalmaz hoyratığa, ne yazık ki, en çok sinema alanında raslanmaktadır. Bırakınız kişileri, çoğunlukla 'resmi otoritelerin' de, peliküle saygısı yoktur. Sinemanın önemini, icadından, bunca serüveninden sonra bile anlıyanımızın sayıları, esef verecek derecede azdır. Bu yürekler acısı durumun tek nedeni, Sinemanın öneminin anlaşılacağı bir sinema kültürü ortamının yaratılmamış olmasıdır. Sinemanın önemi bilinmeden onun ürünlerinin korunması gerekliliğini anlatmak mümkün müdür? Sinematek, kuruluşundan bu yana, gösterileriyle, yayını ile, irili ufaklı seminer, açık oturum, konferans, basın ve radyodaki yankıları, sergileriyle, işte bu ortamın yaratılmasına çalışmıştır. Ve bu çabalar meyvalarını vermekte, gecikmemiştir. TSD'nin arşivi, küçümsenmeyecek katkılarla, şimdiden, yakın bir gelecekte kurulmasını umudettiğimiz gerçek bir arşivin nüvesini teşkil edecek duruma gelmiştir. Kaynakların tespiti konusunda TSD, bütün eksikliklerine rağmen, yine de, başvurulacak kuruluşların başında sayılmaktadır.

Bay Özön tahrif psikozunun yarattığı gerilimle sonunda TSD'yi 'resmi makamlarla' sürtüştüğü için 'şüpheli' bir kuruluş haline gelmekle suçlamaktadır. . Bay Özön'ün bu suçlamasını gerçekten büyük bir yürek ezikliği ile karşıladığımızı belirtmek isteriz. Türkiyede hangi alanda olursa olsun ileri doğru atılan her adımın, kaçınılmaz bir biçimde o malum 'resmi makamlarla' sürtüşmeden edemediğini, sağır sultan dahil, duymayan kalmamıştır. Bu hengamede 'bir yolunu bulup' resmi otoritelerle sürtüşmekten kaçınmasını bilen becerikli takıma, şapka çıkartmamak elimizden gelmez. Suya da, sabuna da sadece temizlikte dokunmayı saygıdeğer bir hayat felsefesi olarak benimseyenlere, bunca kavganın içinden yarasız sıyrılmayı becerenlere bizim aklımız ermez. Ama sokakta yürürken üstüne çullanılıp, içeri tıkılan, bir de güzel sopa çekildikten sonra dışarı salıverilen bir adamı, sırf bu muameleye maruz kaldığı için 'şüpheli' diye suçlamak, kanımızca yürekler acısı bir yolun yolculuğudur.

Sayın Nijat Özön'ü, ne denli haksızlık ederse etsin, yine de bu yola yakıştıranlardan değiliz.

Ölçü, insaf ve yargı sorumluluğu dileğiyle...

Hastaş, Hürriyet ve Devrim üzerine

Devrim Dergisi Başyazarı Sayın Doğan Avcıoğlu, ANT'ın geçen sayısındaki bazı haberlerle ilgili olarak şu açıklamayı göndermiştir:

«Ant dergisinde hakkımda yazılanlar, tamamen hayal mahsulü yakıştırmalardır:

«1. İnönü'den özür dilediğim iddiası doğru değildir. Bir gazetede çıkan bu iddianın yanlışlığını Devrim gazetesinde belirttiğim halde, yanlışta bile bile direnmektesiniz.

«2. CHP içindeki «göbekçiler» dediğiniz çevrelerle «ortak cephe» kurma iddiası, tamamen hayal mahsulüdür. Ortada ne böyle bir cephe vardır, ne böyle bir saçmalığı düşünen...

«3. Hürriyet gazetesinin sahipleriyle herhangi bir yakınlığım yoktur. Yeni Gazete'de, fikirlerimi ifadede tam serbesti tanındığı için, Genel Yayın Müdürünün isteğiyle her Perşembe bir yazı yazmaktayım. Aynı şartlarla her gazetede yazabilirim.

«4. Hürriyet gazetesinin sahipleriyle bir dostluğum olmadığı halde, şiddetle eleştirdiğim Hastaş'ın tek patronu Suphi Baykam, 12 yıllık ahbabımdır.

«5. Hastaş olayı, her solcu yayın organının üzerinde durması gerekli bir konudur. Aldatıcı bir reklam kampanyası ile ve gerçek dışı beyanlar ile, 30 bine yakın kişiden 130 küsur milyon lira para toplanması, ve bunun mümkün olması, kapitalistlerimizin sermaye piyasası yaratma iddiaları bakımından önemlidir. Hürriyet, kapitalist gelişmeleri aydınlatıcı bu olayı Devrim'den önce ortaya atmakla, maksadı ne olursa olsun. iyi bir iş yapmıştır.

«6. Bazı Sosyalist Kültür Derneği kurucularının Hürriyet sahipleriyle birlikte bir şirket kurmalarından adeta beni sorumlu tutmaktasınız. Bu kişiler, böyle bir teşebbüse girişirken benden fikir sormuş değillerdir. Benim bu konuda söyleyebileceğim, bu tip teşebbüslerle en ufak bir ilişkim bulunmadığı ve bulunmayacağıdır.

«7. Aslan Başer Kafaoğlu'nun Bayram gazetesinde Hastaş'ı savunan bir yazı yazdığımı Ant dergisinden öğreniyorum. Yazıyı görmedim. Kafaoğlu Hastaş'ı savunmuşsa, doğru bir iş yapmamıştır.»

Sayın Avcıoğlu'nun niçin bu kadar hırçın bir dille kaleme sarıldığını doğrusu anlayamadık. ANT Dergisi'nde «Sol Kemalistler» hakkında yazılan satırlar tamamen gerçeklerin ifadesi olup, bu satırlardan Sayın Avcıoğlu'nun kendisi «tamamen hayal mahsulü yakıştırmalar» çıkartmıştır.

1. Avcıoğlu adına İnönü'den Eyüboğlu'nun özür dilediğine dair haber Cumhuriyet Gazetesi'nde çıkmıştır. Bu iddia doğru olmayabilir. Nitekim, Devrim Dergisi'nin Ecevit ve İnönü aleyhinde mücadeleyi sürdürdüğü ANT'ta da belirtilmiş, sadece Eyüboğlu'nun durumu söz konusu edilmiştir.

2. CHP Meclisi'nde Cemal Reşit Eyüboğlu'nun da, Erim ve Satır gibi «Göbekçiler»le birlikte Ecevit'i hedef aldığı cümlenin malumudur. Nedenleri farklı da olsa, parti meclisinde Ecevit'e karşı bir ortak cephe teşekkül etmiştir.

3. Sayın Avcıoğlu'nun Hürriyet Grubu'na dahil Yeni Gazete'de yazı yazdığı herkesçe bilindiği ve bu hususu kendisi de doğruladığı halde, bu hususun bir vesileyle ANT'ta belirtilmiş olmasından dolayı tepki gösterilmesinin nedeni anlaşılamamıştır.

4. ANT'ta sayın Avcıoğlu'nun Hürriyet Gazetesi sahipleriyle yada Suphi Baykam'la dostluğundan söz edilmemiş, sadece Hürriyet Gazetesi ile bir iş münasebeti ve bir tutum söz konusu edilmiştir, ki bunu, Avcıoğlu da reddetmemekte, doğrulamaktadır.

5. Hastaş olayı, gerçekten her solcu yayın organının üzerinde durması gerekli bir konudur. Nitekim ANT, Devrim'in çıkışından çok önce Hastaş'ı ve başka holdingleri sık sık eleştirmiştir. Hürriyet'in, kapitalist gelişmeleri aydınlatıcı bu olayı Devrim'den önce ortaya atması şüphesiz iyi bir iştir, ama maksadının araştırılması da solcu bir yayın organının üzerinde durması gerekli bir konudur. Olayın iki yanlı incelenmesi zorunludur.

6. Bazı Sosyalist Kültür Derneği kurucularının Hürriyet sahipleriyle birlikte bir şirket kurmalarından dolayı Sayın Avcıoğlu sorumlu tutulmamış, sadece bir durum tesbiti yapılmıştır. Elbette Hürriyet'le ortaklık kuran «sol kemalist»ler, bu ticari teşebbüste Sayın Avcıoğlu'ndan fikir sormak zorunda değillerdir. Sayın Avcıoğlu'nun bu ticari teşebbüsün içinde yeraldığına dair bir beyanda da bulunulmamıştır.

Önemli olan nokta, geçen ANT'ta belirttiğimiz gibi, büyük sermaye ile «sol kemalist» unsurlar arasındaki yakınlaşma, hattâ kaynaşmadır. Sayın Avcıoğlu bunun nedenleri üzerinde herhalde düşünmek zorundadır.

Öte yandan Hastaş ile Hürriyet arasındaki savaş geçen hafta yeni bir safhaya girmiş, mesele iki taraflı olarak parlamentoya intikal ettirildikten sonra, bu defa Hastaş ortakları holdingin geleceği hakkında karar verme sorumluluğu ile karşı karşıya getirilmiştir.

Baştan beri daima büyük oynayan Hastaş'ın bir numaralı patronu Dr. Suphi Baykam, Hürriyet'in yayını karşısında kendisini ibra ettirebilmek için 28 Aralık pazar günü ortakları İstanbul Spor ve Sergi Sarayı'nda gayriresmi bir kongreye çağırmıştır. Gazetelere verdiği çarşaf gibi ilanlarda Dr. Baykam, Hürriyet Gazetesi'nin «milli sermaye piyasasını tıkamak amacıyla maksatlı kampanya açtığını» belirtmekte ve bu maksatlı yayınların içyüzünün Spor ve Sergi Sarayı'nda bütün açıklığı ile ortaya konacağını ileri sürerek, «28 Aralık pazar günü Türkiye'nin ekonomi tarahinde bir aşama olacaktır» demekte, ortaklara «Eserinize sahip çıkınız» çağrısında bulunmaktadır.

Buna karşılık Hürriyet Gazetesi de, HASTAŞ ortaklarına bir açıklama yaparak, anonim şirketlerin kuruluş, işleyiş ve denetim usulleri arasında «sohbet toplantısı» diye bir denetim şeklinin bulunmadığını, halkoyunu aldatmak için Baykam'ın Hürriyet'e cevap olmak üzere iki hafta zarfında bir milyon lira reklam parası harcadığını belirtmiş ve «Baykam yeni bir oyunu sahneye koymak için hazırlanmakta, hiçbir hukuki ve resmi mahiyeti olmayan «sohbet toplantısı» tertipleyerek halkı bir defa daha aldatmaya, yeniden para toplayabilmek ve gayrikanuni usullerle şirketlerin muamelatına ait eksikleri tamamlamak için zaman kazanmaya çalışmaktadır» demiştir.

İhtilal bastırma talimatnamesi!

Milyonluk kütlelerin gafleti, ataleti, teşkilatsızlığı ve davranmazlığı yüzünden üç-beş ihtilalci maymun, koskoca bir ülkeyi ele geçirebilir.

Bolşevikler böyle bir oyun ile Türkiye'de bir Sovyet cumhuriyeti kurmaya hazırlanıyorlar.

Muhtemel ve mümkün bir ihtilal hareketine karşı **«Yangın Talimatnamesi»** şeklinde birşeyler hazırladım. Aziz ve kahraman müslüman kardeşlerime arzederim.

● **İhtilali duyar duymaz her müslüman ona karşı silahlı ve moral direnişe geçecektir.**

● Hiçbir memur kendisine bolşevik ihtilali lehinde emir veren amiri dinlemeyecek, bilakis onu derhal zararsız hale getirecektir.

● **Bolşevik ihtilalcilerin sokağa çıkma yasağına kat'iyyen riayet edilmeyecek, bir anda sokak ve meydanlara sel gibi insan dolacaktır.**

● Bolşevik radyolarına karşı mevcut seyyar ve sabit verici cihazlar hemen yayına başlayıp, halkı silahlı direnişe çağıracaktır.

● **Bolşevik ihtilaline karşı yıldırım hızıyla her meskun yerde «halk direniş komiteleri» kurulacaktır.**

● Silahlı istiklal milis kuvvetleri vaziyete hakim olacaktır.

● **Halk mahkemeleri kurulacaktır.**

● Bolşevik ihtilalcilerin ilk yapacakları iş bankalardaki paralara el koymak olacağından, böyle bir hal vukuunda sıkıntı çekmemek için şimdiden tedbir alınmalıdır.

● **Bolşevik ihtilaline karşı kullanılmak üzere pille çalışan hoparlörler hazır edilecektir.**

● Sokak, meydan, fabrika, mektep ve cami gibi yerlere toplanan halk, kütle psikolojisi kanunlarına uygun şekilde derhal bolşeviklere karşı direnmeğe ve onlar üzerine yürümeğe sevkedilecektir.

● **Bolşevik ihtilalciler, muvaffak oluncaya ve devleti ellerine geçirinceye kadar komünist olduklarını inkar edeceklerdir. Bunlara inanılmayacak,** «bunlar komünisttir, sakın aldanmayın» **şeklinde propaganda yapılacaktır.**

● Bolşevik ihtilali başlar başlamaz, Türkiye'nin bütün camilerinde beş vakit namaz cemaat-i kübra ile kılınmağa başlanacak ve camiler bolşevik ihtilaline karşı milli direniş merkezleri haline getirilecektir.

● **Bolşevikler ezildikten sonra, halkın bu zaferini soyguncu ve dinsiz kapitalistlerin istismar etmesi önlenecektir.**

MEHMET ŞEVKET EYGİ
(Bugün - 26.12.1969)

Laisez Faire, Laizes Passer!

Bu ne iğrenç bir suçlama yarışıdır!
Ne dizginsiz bir koşu bu?
İstenen ne?
Ağzını açan, eline bir kalem alan önüne geleni yerden yere vuruyor...
Çakalların hürriyeti!

Türkiye'nin hem topyekun kalkınmaya, hem de ferdi teşebbüs kudretine ve azmine sahip birçok zengin vatandaşlar kazanmaya ihtiyacı vardır efendiler!

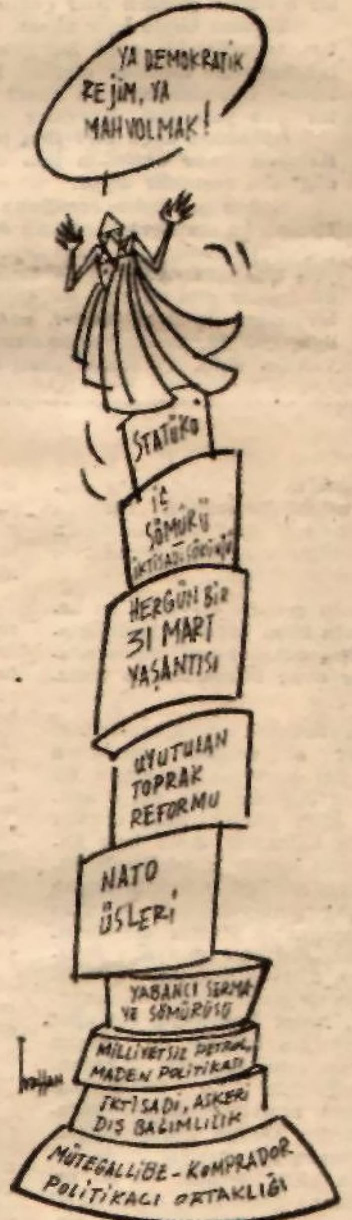
Namuslu ve vatansever Türk zengininden bu millete zarar gelmez, fayda gelir. Hangi memlekete kendi milli zengininden zarar gelmiştir ki, bize gelsin. Amerika'yı Amerika yapanlar zenginleri olmuştur.

Ne oluyoruz yahu? Meydan bu kadar boş mudur sanıyorsunuz?

Bırakın efendim, bizim de milli zenginlerimiz olsun... Ekonominin para faktörü bizde de tabii seyrini takip etsin, hayırlı milli ödevini görsün.

NİZAMETTİN NAZİF
(Yeni İstanbul - 22.12.1969)

haftanın karikatürü

Demokratik rejim ama, böylesi değil...
(Turhan Selçuk, Akşam 25.12.1969)

ANT ● Haftalık Dergi ● Kurucuları: YAŞAR KEMAL, FETHİ NACİ, DOĞAN ÖZGÜDEN ● Sahibi ve Genel Yayın Müdürü: DOĞAN ÖZGÜDEN ● Sorumlu Müdürü: OSMAN S. AROLAT ● Teknik Sekreter: İNCİ ÖZGÜDEN ● İdare Yeri: CAĞALOĞLU, Başmusahip Sok. Tan Apt. 10/11 - İSTANBUL ● Tel.: 27 81 09 ● P. K. 934 — Sirkeci - İSTANBUL ● Dizgi ve Tertip: ES-.IN MATBAASI ● Baskı: VATAN MATBAASI

● Taşra Dağıtımı: HÜRRİYET DAĞITIM A. Ş. — Cağaloğlu - İstanbul, Tel.: 27 38 54 ● İstanbul Dağıtımı: FUAT BÜTE - Ankara Cad. 84 - İSTANBUL, Tel.: 27 69 49 ● Abone Şartları: Yıllık 44 Lira, Altı Aylık 22 Lira, Üç Aylık 11 Lira ● İlan: Santimi 25 Lira; Yayın ilanlar, yüzde 50 indirimlidir ● Tam sayfa yayın ilanları 1500, yarım sayfa 800 Lira'dır ● Küçük yayın ilanları kelimesi 75 Kuruş'tan kabul edilmektedir.